

DOMOLJUB

Izba ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vln., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vln.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vln.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1909

Leto XXII

Veselo znamenje.

Zavarovanje za starost in onemoglost je zdaj najvažnejše vprašanje. Mnogokod razboriti moške le z velikim nezaupanjem presoja to zakonski načrt. Odkrito povemo: zelo me to veseli. Vidimo iz tega, da naši ljudje, zlasti možaki, bero in samostojno mislijo. Se nič ni postav, a že toliko razgovorov in ugovorov! Kje je bilo to nekdanj? Vidite, koliko prebujanje je pospešil naš „Domoljub“. On pove, vi pa razpravljate in sklepate. Četudi kaj pozabljate — hvala vam; hujše bi bilo, če bi nič ne rekli. To je politična smrt. Tako pa vsak pomaga postaviti delati; sad splošne in enake volivne pravice. Da bi le bilo čim dalje več svojemislečnih in sodečih kmetijskih mož in bi svoje presodke odkrito povedali! — Torej kaj je s tem načrtom postav — postava še ni? Začetkom se je mislilo le na zavarovanje tovarniških (obrtnih) delavcev. Ti že nekaj imajo: zavarovanje za bolezen in zoper nezgode. Kako — vam je znano. In zdaj, ko se gre za njihovo starostno zavarovanje, naj bi bili mi za kmetijski stan molčali? Kaj bi bili vi rekli: le za delavca se vlečete, kmet se pa nihče ne spomni. Kmet je že tako najcenejši delavec za najvažnejšo potrebščino: za kruh in meso. Dela in gara — pa še svojega pridelka uživati ne sme, če ne gre na boben. Zato so morali reči poslanci: Kar delavcu tudi kmetu! Ko bi ne bili pri tem poskrbeli za vas — ali menite, da ne bi bili delavci še bolj silili v mesta, češ, tam imam penzijo! Kdo jim more braniti? Saj že zdaj vsako kmetiško dekletko rajši vzame slednjega penzioniranež žandarja ali birača, češ: Ima penzijo! Rekli so: Če daš toliko milijonov za delavca, moraš tudi za kmeta! A če država mnogo da, naj da nekaj tudi zavarovanec! Saj daš tudi, če nosiš v posojilnico ali sebe in svoje drugod zavaruješ. Toda plačevanje je včasih — mislimo na slabe letine in druge nezgode: ogenj, voda, toča — huda reč. Povdarjamo: ta postava je zdaj šele načrt. Izbili bodo za kmeta poslanci, kar bo mogoče! Zlasti, da se ne bo nihče davil, če ne bo mogel plačati kako leto. Vrh tega pa je treba vendarle tistim odgovoriti, ki v enomer govore o tistih 65 letih, češ, da jih nihče ne učka. Kaj pomeni 65 let za kmeta? Če bo kot samostojen gospodar čakal 65 let, bo vlekel preskrbo, ne da bi mu bilo treba dokazovati nezmožnost za delo. Če pa pridoča svoje posestvo in je nezmožen zaslužiti si tretjino tega, kar zdrav človek njegovega stanu v njegovem kraju zasluži, bo dobil preskrbno, ne glede na to, koliko je star, če je le 200 tednov vsake skupaj vplačal. Tudi 65letni samostojni kmet bo moral plačati vsaj 24 tednov. Da bi pa tekom svojega gospodarstva ne mogel kdo vsaj 48 kron privarčevati zase, ni res. Kdor to trdi, se je skregal z resnico.

Če bo plačal le 200 tednov, bo mel preskrbo, ker bo priskočila vlada za vsakega z 90 kronami. V 200 tednih plača 48 kron; dobil bo pa — takrat dela nezmožen — 90 kron državnega prispevka, 90 kron, pa še dve desetinki od vsega, kar je plačal; torej že prvo leto domaja štirikrat več, kakor je plačal vsega.

A vemo pa, da so tudi zoper to med kmeti pomisleki, češ, ne bom več samostojen, navezan bom na kanclije! Vrh značaj — a dandanes je v tem velika težava. Vsak se nasloni na koga drugega, če le more; naveže se na pomoč drugih, če le kako more. Tudi kmet nima več samostojnih moči, kakor nekdanj. Kje so časi, ko so vladale naše kmetiške domačije samostojne kmečke grče, ki se razen Boga

nikogar niso bale in nikogar potrebovale! Dandanes je tudi kmet zašel med svetovni metež. Celemu svetu je dan v roko, da se igra z njim in z njegovimi pridelki, kakor z žogo. Le mislite na pridelke, ki jih postavi na trg. Mari on odločuje ceno in pogoje? Vse drugi, ki so kmetje na papirju ali pa še ne. Zato mora tudi kmetu na pomoč država; pri plačevanju pa mora pomagati kmetu tudi dežela.

Tudi tu se bo kmetijski ugled dvignil. Razgovarjajte se naprej o tem načrtu, o katerem samo to pravimo, da je jedro pravo, misel postave prava: Kar delavcu, tudi kmetu!

Vestnik „Kmečkih zvez“.

„Domoljub“ glasilo „Kmečkih zvez“. Na tem mestu bomo odslej prinašali poročila o delovanju „Kmečkih zvez“, ne samo na Kranjskem, marveč tudi iz ostalih slovenskih dežel. Želimo namreč, da postane „Domoljub“ vseslovensko kmečko glasilo.

Novo vodstvo S. L. S. je dne 4. t. m. zborovalo v knjižnici „Katoliške tiskarne“. Zborovanja so se udeležili kot udje vodstva zastopniki „Kmečkih zvez“. Vodstvo je sklenilo protest proti imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika in sprejelo več važnih sklepov, tičočih se stranke sploh in kmetijstva posebej. Seveda bomo o vsem natančno poročali.

Tolminska „Kmečka zveza“ je imela v nedeljo, dne 3. t. m. shod pri Sv. Luciji v salonu g. Vuge. Shod je otvoril z lepim pozdravom predsednik K. Z. g. Manfrida, ki je cel čas lepo in vzorno vodil zborovanje. Nato je poročal o svojem delovanju g. deželni poslanec Kosmač, ki je tudi razpravljajal o gospodarskih razme-

rah svojega volivnega okraja. Za njim je govoril g. dr. Dermastia o posameznih političnih strankah na Goriškem. Pojasnil je, da je agrarna stranka prava stara liberalna stranka, kateri na čelu gredo svobodomiselni učitelji in da je dr. Franko oseba, ki bi rada potom te stranke dosegla deželnooborniški stolec. Da so agrarci liberalci, kaže dejstvo, da se je dr. Franko udeleževal v Gorici zborovanja svobodomiselnih učiteljev, ki imajo v programu svobodno šolo, da so agrarci volili liberalce in liberalci agrarce ter da skupaj gredo v dež. zboru in pomagajo A. Gaberščeku v dež. odbor. Govorila sta nato visokošolca »Daničarja« Munih in Kemperle o slovenskem vseučilišču. Tozadevne resolucije so bile sprejete s o g l a s n o. K sklepu je govoril še poslanec Zega o položaju poslancev S. L. S. v deželnem zboru ter o obstrukciji. — Vsa poročila so bila sprejeta z veseljem in navdušenjem na znanje. Zborovalci, ki jih je bilo okrog 200, so izrazili željo, da bi K. Z. priredila kmalu zopet kak shod.

Političen pregled.

NEMCI SE UTRJUJEJO.

Ker Nemci čutijo, da se jim na Kranjskem maja tla pod nogami, se skušajo kar najhitreje utrditi, da se ne podere vsa stavba njihove nadoblasti v slovenskih deželah. Lansko leto so bile Slovencem zagotovljene slovenske srednje šole, Nemci so pa dobili eno popolnoma nemško gimnazijo več. Da pa ta nikdar ne izgubi pristno nemškega značaja, ji je bilo treba zagotoviti popolno neodvisnost od Slovencev; ne le same nemške profesorje naj ima nemška gimnazija, temveč tudi deželnošolski nadzornik, ki je po rodu Slovenec, naj nima v nemških gimnazijah nič opraviti. Nemci hočejo biti sami med seboj in si natančno ograditi svojo posest z mejo, ki je ne bo mogoče nikoli več premakniti. Zato so dolgo časa na tihem snovali in ruvali, dokler ni vladni odlok presenetil slovenske javnosti z vestjo, ki se je zdela skoro nemogoča:

Za 25.000 kranjskih Nemcev je vlada postavila posebnega deželnošolskega nadzornika v osebi g. Belarja, prof. Šrauerja je pa imenovala za okrajnega šolskega nadzornika za nemške šole. Sedaj imajo naši Nemci dva okrajna in enega deželnošolskega nadzornika. Kje je še svet videl kaj podobnega? Prav ima, ki trdi, da je to udarec s pestjo v obraz slovenskega naroda. Moti se pa, kdor misli, da bode slovenski narod ta udarec mirno prenesel. Ne, sedaj je mera predrznosti izvestnih krogov polna in na udarec treba odgovoriti z udarcem . . .

Zakaj je to žalitev slovenskega ljudstva? Zato, ker se hoče ljudstvo vdeleževati deželne uprave po svojih deželno-zbornskih poslancih in ima pravico, da odločuje tudi o šolstvu po deželnem šolskem svetu. Sedaj je pa deželni predsednik brez

volje in celo zoper voljo deželnega zbora in šolskega sveta ustanovil ali priporočal vladi, naj ustanovi še tretje nadzorniško mesto, da ga more podeliti Nemcu. To mesto pa je popolnoma nepotrebno, docela odveč in je neopravičen napad na davkoplačevalce, ki morajo s trdom svojih žuljev plačevati nepotrebne uradnike, da se s tem le ustreže nenasitni nemški lakomnosti.

Glavni krivec pri tem vnebovpijočem dogodku je deželni predsednik, nemški baron Švarc, na čigar priporočilo je bivši naučni minister imenoval tretjega deželnošolskega nadzornika. Slovensko ljudstvo ga bo zato poklicalo na odgovor, ki bo natančen in strog in ki bo morda zmordil nemške barone, če bi jim še kdaj prihajalo na misel, da bi delali na Kranjskem račune brez slovenskega ljudstva.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Gospodska zbornica se je pečala dne 29. decembra p. l. s proračunom. Pri tej priliki je član gosposke zbornice grof Tun resno svaril avstrijsko vlado pred tem, da bi priznala ogrskemu vojaštvu kake predprave. Opozarja jo, da bi s tem Madžari postajali le od dne do dne drznejši in da bi ta pot slednjič privedla do popolne razdelitve avstro-ogrške monarhije. — Tudi drugi govorniki so se izražali v istem smislu ter branili skupnost armade, ki je pogoj moči naše države.

DEŽELNI ZBORI.

Poleg kranjskega in goriškega deželnega zbora, ki se snideta 8. t. m., se sklicujeta tudi nižjeavstrijski in tirolski deželni zbor. Zasedanje bo trajalo približno osem dni. Kranjski deželni zbor bo volil novega dež. odbornika iz splošne skupine, v goriškem dež. zboru pa bo na dnevnem redu volitev novega deželnega odbora, katero pri zadnjem zasedanju ni bilo mogoče izvršiti.

BALKANSKO VPRAŠANJE.

Zdi se, da se prvotna razburjenost zaradi Bosne in Hercegovine vedno bolj poleguje. Rusija, ki je najbolj jezno gledala, je razjasnila svoj dobrohotni obraz, in ko je minister Izvolskij spregovoril v njenem imenu v duni dne 25. dec. p. l., so bile besede že prav prijazne in miroljubne. Izvolskij je izjavil, da Rusija ne more protestirati proti priklonitvi Bosne in Hercegovine; o tem, da bi Avstrija odstopila Srbiji ali Črni gori kos zasedenih zemlji, ni znil besedice, zahteval je le kake ugodnosti za ti dve balkanski državi. Za konferenco se ni Izvolskij bogve kako navduševal, ker si mora sam priznati, da bi konferenca ne mogla nič izpremeniti na tem dejstvu. — Umevno je, da so na Dunaju bili veseli te izjave. Sedaj ni nobenega vzroka več, da bi se balkansko vprašanje ne dalo mirno rešiti potem sporazuma med državami, zlasti ker je največja prepirljivka, Anglija, pritrdila načrtu konference, kakor sta ga sestavili Avstrija in Rusija.

V BOSNI STRELJAJO.

Pri Zenici ob srbski meji so srbski kmetje, v kroju prostovoljcev, streljali na našo orožniško patroljo ter zadeli stražmojstra Lesnjaka v spodnji del života, nekemu orožniku pa prestrelili plašč. Orožniki so takoj odgovorili z ognjem. Padla sta dva srbska kmeta. Srbske bande so oborožene tudi z bombami, kar v evropskih vojnah dozdej ni bila navada. Spopad pri Zenici je že tretji. Prvič so Srbi streljali na patroljo 11. dragonskega polka, ki je ob ustju Drine prestopila tam zelo nedoločeno mejo. Zadeli niso nikogar. Patrolja se je umaknila na avstrijska tla. Meja je nejasna, ker se je vsled mnogih posušenih strug težko znajti. Tudi na črnogorsko - hercegovinski meji je banda streljala na našo patroljo. Zadet ni bil nihče.

NEMŠKI KRŠČANSKI SOCIALCI ZA JUGOSLOVANE.

Dunajski župan in vodja nemških krščanskih socialcev je izjavil nekemu hrvaškemu listu, da je odločno za priklonitev Bosne in Hercegovine hrvaškim zemljam. Toda obenem se mora država preurediti, tako da bo obstajala iz treh enakopravnih delov; če bi namreč obenem Hrvaška ne postala neodvisna od Ogrske, bi se s priklonitvijo le Ogrska okrepila in Avstrija oslabil.

Izobrazbi.

Dr. Franc Detela.

Tega pisatelja gotovo pozna mnogo »Domoljubovih« bralcev. »Ljudska knjižnica« je izdala njegovi povesti »Malo življenje« in »Prihajač«, ki ste skoro najlepši med vsemi, kar jih je nudila dozdej »Ljudska knjižnica«. Opisano je v njih pristno narodno življenje, domače šege, krepak gorenjski kmet, ki govori res jezik, kakor ga govorijo ljudje v moravških hribih. Mislim, da je čitatelj »Malega življenja« kaj vpraševal samega sebe: Kdo pa je ta pisatelj, ki piše tako po domače, a obenem tako lepo, da se vse sklada v lepo celoto? Hočem narisati na kratko njegovo življenje in delovanje.

Naš pisatelj se je rodil leta 1850 v Moravčah na Gorenjskem iz precej imovite rodbine. Študiral je v Ljubljani in na Dunaju se je posvetil starim klasičnim jezikom, latinščini in grščini. A poleg tega se je bavil z raznimi drugimi strokami, kar se razvidi iz njegovih spisov, v katerih je nakopičenega obilo znanja. Posebno se je pečal s proučevanjem domače zgodovine, iz katere je zajel snovi za svoje najlepše povesti. Po dovršenih študijah je postal leta 1876 profesor v Dunajskem Novem mestu, leta 1890 pa ravnatelj v Novem mestu na Dolenjskem. Bil je priljubljen pri dijakih in občinstvu vsled svojega obilnega znanja in prijaznega občevarja. Lansko leto je stopil v zaslužben pokoj, dobil naslov šolskega svetnika ter se

s svojo družino preselil v Ljubljano, da preživi stara leta v miru med otroci; so-progo mu je že pobrala smrt.

V javnost je stopil dr. Detela s šaljivo povestjo ali humoresko »Kislo grozdje«, ki jo je obelodanil »Ljubljanski Zvon« leta 1883. Godi se nekje na Gorenjskem, kjer je zorelo v pozni jeseni kislo grozdje; povest je vzeta iz omikanih krogov in kaže, da leži pisateljeva moč v orisu značajev in pereči šali, s katero zasoli vsakemu svoje. Junak izpregovori pet besedi in takoj vemo, s kom nam je občevati. Takega daru za oris značajev ali karakterizacijo oseb ne najdemo pri nobenem slovenskem pisatelju. Kar je napisal Detela, je naravno, niti ena poteza ni narejena ali zlagana. On ne govori praznih besedi, povsod je globok, resen, mož, ki veliko misli in pozna življenje od vseh strani. Poleg tega je odločen katolik, kar kaže v vseh spisih. Niti ene opolzke besede ne najdete, dasi opisuje najburnejše strasti in vrvenje človeškega srca in življenja. Njegova dela ostanejo globoko zapisana v našo slovstveno zgodovino. Človek jih bere z isto slastjo čez deset let, kakor danes, znamenje, da niso pisane za razburjenje živcev ali hipni vpliv, ampak vidi se, da je bilo pisatelju le do lepe umetnosti.

»Malo življenje« in »Prihajač« ste povesti iz življenja na kmetih, istotako »Gospod Lisec«, ki je bil svoj čas uslužbenec na železnici in se je na stara leta nastanil v vasi Dobravi, kjer je postal hitro vplivna oseba. Vplival je zlasti na Brdarjeve. Eden bratov se je nesrečno oženil, ker je previsoko letal in si izposodil denar pri skopuhu Vrbanu, ki je z visokimi obrestmi drl ljudi, in si pomagal celo pri Prelesniku, znanem ponarejevalcu denarja. Drugi brat Tone je ljubil ponižno skopuhovo hčer, za katero je tudi Lisec tiščal, a naposled je zmagal in jo dobil ter živel z njo srečno. Povest je zelo zanimiva, ker kaže kos zgodovine one dobe, ko so razni skopuhi drli ljudi. Vsakogar tudi gotovo zanima usoda znamenitega Prelesnika. Nekako v sredo med te povesti spada Detelov roman »Trojka«, ki nam opisuje življenje treh vseučilišnikov, filozofa, jurista in medicina. Do danes še nima slovensko slovstvo povesti, v kateri bi bilo tako pogodeno študentovsko življenje, kakor v »Trojki«.

Že prej sem omenil, da se je dr. Detela veliko bavil z zgodovinskim študijem. Sad njegovega truda ste zgodovinski povesti »Veliki grof« in »Pegam in Lambergar«. Obe ste vzeti iz zgodovine celjskih grofov, ki so igrali v 14. in 15. stoletju tako važno vlogo v avstrijski zgodovini. V teh povestih je naslikano dosledno in v živih barvah tedanje družabno in rodbinsko življenje, in sicer vseh krogov, od cesarja doli do meniha in revnega bajtarja. Kdor hoče imeti lepo sliko iz zgodovine celjskih grofov, bo gotovo z veseljem čital te povesti, ki so skoro najodličnejše v našem slovstvu izmed zgodovinskih povesti. Le Finžgarjev roman »Pod svobodnim solncem« jih prekaša, kar se

tiče jezika, bogastva in slikovitosti v opisanju, a razvite in zaokrožene so srečnejše Detelove povesti. Kakor upamo, izide kmalu zgodovinska povest našega pisatelja, ki jo založi in izda »Družba sv. Mohorja«. Tedaj bo imelo naše ljudstvo priliko spoznati podrobno Detelovo delo tudi od te strani.

Letos izhaja v »Dom in Svetu« Detelova povest »Rodoljubje na deželi«. Dasi je pisatelj že precej v letih, se mu vendar pozna, da ga spremlja ista svežost duha kot v mladih letih. Isti humor, isto naravno opisovanje značajev, krajev in položajev in zraven globoko jedro. Kdor hoče imeti bogat užitek, naj čita!

A dr. Detela ni samo pripovednik, on je tudi dramatik, pisatelj iger. To kaže njegova dovršena veseloigra »Učenjak«, ki se je samo dvakrat uprizorila na ljubljanskem odru, znamenje, da ima ljubljansko občinstvo popolnoma pokvarjen okus in je menda res ustvarjeno samo za »v cirkus«. V avgustovi številki »Dom in Sveta« je začela izhajati zopet Detelova trodejanška iz časov francoske okupacije na Kranjskem, ki obljublja mnogo. Morebiti bo nov prispevek za naše domače diletantske odre po izobraževalnih društvih. Pisatelj nam ustvari pri svoji čilosti duha še mnogo. Da bi nam ga Bog ohranil še dolga leta!

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J

(Dalje.)

Tretja knjiga.

PRVO POGLAVJE.

Pri poslaniku v Cezareji.

Vsi trije beguni so srečno dospeli do mestnih vrat ob morju ležeče Cezareje. Novo, prekrasno mesto s svojim izvrstnim pristaniščem in svojimi stotisoči prebivalcev je bilo že takrat najvažnejše v celi Palestini, dasiravno so je sezidali Herodiani šele pred nekaj stoletji. Mesto so krasila svetišča Grkov, Rimljanov, Egipčanov in starih Feničanov, pomašalo se je vrhutega z velškanskim glediščem, toplami, slavnimi bojnimi šolami in premnogimi palačami.

Ko pride Lucij Flav s Pavlinom in malim Benjaminom srečno do mestnih vrat cezarejskih, so ondi Rimljani razkačeni, zaradi judovske vstaje v Jeruzalemu, ravno kar oropali prestrašene Jude njihove sinagoge ter jih na tisoče pomorili. Stari pisatelj Jožef Flavij nam poroča, da je takrat v Cezareji v eni uri izgubilo dvajset tisoč Judov svoje življenje. Tudi stotnika Lucija in njegova dva spremljevalca pozdravi straža ob mestnih vratih z divjim hrupom in že segajo vojaki v svoji razkačenosti, ker je bila četa rimskih vojakov v Jeruzalemu na podel način izdana in pri

Betoronu poražena, po svojem orožju, da pobijejo trepetajoče potnike zaradi njihove judovske obleke, ko jim zakliče Lucij v latinskem jeziku: »Odpriate vendar svoje oči, tovariši, predno planete na nas; ali nič več ne poznate stotnika Lucija Flava?«

»Pri Herkulu in vseh bogovih!« krikuje desetnik Marcij, ti torej tukaj? Tisočkrat bi bil prisegel, da si že zdavnaj na drugem svetu. Hvala vam, dobrotljivi bogovi! Darovati hočem boginji usode — kako že neki nazivljemo ono staro devico? — črno kokoš, ker ti še ni prestrigla niti življenja. Nocoj nam moraš v gostilni neapoličana Puteola, ki stoji ravno nasproti Herodovim toplicam, popisati svoje čudne zgodbe. Da, pri Herkulu, zanimive morajo biti.«

»Prav rad, moj dragi Marcij, če bom le utegnil. Toda najprej se moram zgledati pri poslaniku. Kje pa ga najdem?«

»V palači Agripovi, kjer se lahko snideš tudi s svojo pokroviteljico, kraljico Bereniko. Tu imaš moža za spremljevalca! Poslanika pa ne boš našel pri najboljši volji. Dal je namreč zapreti celo Gesija Flora in ga pošlje najbrž v Rim pred sodišče. Ravno prav mi pride na misel, ti ga lahko prej tirjaš, da nam izplača dvajset tisoč sester, ker smo ujeli ben Gioro, ki je pa pobegnil in se nato tako nesramno poigral z nami v betoronskih soteskah.«

»Videl bom, kaj se da opraviti; ta čas pa skrbi za moja spremljevalca!«

Marcij prinese svojemu stotniku najpoprej rimsko opravo z orožjem; Luciju se namreč ni zdelo prijetno, dasi v spremstvu rimskega vojaka, hoditi v judovski obleki po mestnih ulicah. Potem se poda v svoji novi opravi, spremljan od nekega višjega častnika, v palačo, kjer je umrl Agripa I. tako žalostne smrti, malo potem ko se je dal od ljudstva po božje častiti. V predvoru pozdravi Lucija več znanih vojaških dostojanstvenikov kot vstalega od mrtvih; peljejo ga v notranji del palače. Ob vhodu v prostorno vežo stoji marmorna soha boga Jupitra, pred njim zlata ponev z žrjavico. Sužnik ponudi mimo idočim gostom kristalno posodo s kadilom in vsak častnik vrže perišče dišavega kadila na razbeljeno žrjavico. Tudi Lucij seže po kadilu, a ga takoj zopet izpusti iz roke, ne da bi ga daroval Jupitru. Dasi še ni bil kristjan, vendar ni maral darovati bitju, katerega ni pripoznaval za Boga.

Ko opazi to Pomponij Papilij, pripomi ni pikro:

»Oho, Lucij, si se mar dal tudi ti obrezati, kakor ta Metilij tukaj? Tiči li morda v tem ono čudo, ki te je rešilo preteče smrti?«

»Nikakor ne, Papilij, rajši bi bil šel v smrt, kakor s tako strahopetnostjo rešil svoje življenje. Nisem Jud!«

»No, prav! Pa zakaj vendar ne daruješ Jupitru kadila? Sicer me ne smeš prištevati najpobožnejšim, toda perišče kadila je po moji sodbi najmanjši dar, ki smo ga dolžni žrtvovati tako velikemu bogu.«

Lucij hoče odgovoriti, toda že pozdravlja goste dvornik Evpolem s svo-

jimi globokimi pokloni in zatrjuje stotniku na vso moč, kako zelo se bo razveselila njegova gospa rešitve svojega ljubljence, ki ga je že objokovala kot mrtvega. Stotnik pa mu odvrne, da se rad pokloni skrbni kraljici, takoj ko se zgasi pri poslaniku.

Pred poslanikovo sobano je čakalo vsprejema poslanstvo najimenitnejših in najbogatejših Judov, ki so zaradi zadnjih dogodkov morali bežati iz Jeruzalema. Nekdo izmed njih takoj vzbudi Lucijevo pozornost. Ali ni to rabi Sadok, Tamarin oče? Stotniku se dozdeva zelo upadel in potr; siva brada pada oslabelemu starcu na prsi. Zdajci upre Sadok svoje mračno oko v Lucija in prebledi. Da, starček ga je brez dvoma spoznal, a njegov pogled ni bil prijazen; iz njegovih oči je švigal srd na Rimljana. Odkod to? se je vpraševal Lucij.

Stopiti hoče k rabiju ter mu povedati radostno novico, da biva njegov sinček v Cezareji. Tu pa odgrne poslanik Cestij Gal osebnost zaveso med vrati svoje sobane in pade ginjen Luciju v naročje z besedami: »Torej te bogovi zopet milostno dovajajo k meni! Stopiva v moje stanovanje, sin mojega prijatelja, da mi poveš, kako te je srečna usoda rešila smrti!»

Poslanik ponudi mlademu častniku blazinasti sedež, rekoč:

»Tako, dragi moj; sedaj pa pripoveduj!« Služabnik pa postavi na nizko slonokosteno mizico vrč sladkega cipriškega vina s svitlimi kupami. Toda komaj prične Lucij govoriti, že naznani Evpolem, da prihaja kraljica. Ne meneč se za dvorne običaje, stopi Berenika v sobo svojega rimskega gosta.

»Oprosti, dragi Gal, da se tako vsiljujem!« pozdravi kraljica. »Niti trenutka več ne morem krotiti svoje radovednosti, tako mi je na srcu usoda dragega prijatelja. Dokler stotnik pripoveduje svoje doživljaje, mi gotovo dovoliš poslušati; ko bodeta jela obravnavati uradne stvari, se na prvi migljaj pokorno odstranim.«

Poslanik ponudi ljubeznivo kraljici sedež in Lucij prične svojo povest. Poslušalca sledita z napetostjo dogodkom med obleganjem in izražata hudo ogorčenje, ko čujeta o nezvestih izdajalcih in krvavih morijah.

»Vse to ima Gesij Flor, ta podlež, na svoji vesti, tudi nezgodo, ki je doletela mene!« vzkligne poslanik. »Pri vsemogočnem Jupitru! Pošljem ga zaradi tega hudodelstva v Rim, da ondi opraviči svoje hudobije, naj me stane tudi glavo!«

»Že zaradi svojega vedenja do mene zasluži ta propalica pregnanstvo v Galiji,« pripomni Berenika. »In vrhu tega toliko rimskih vojakov, katere je dal križati! Prepričana sem, da niti prošnja cesarice Popeje Sabine te grdobe ne reši stokrat zaslužene smrti.«

»Pri Neronu je vse možno,« jo zavrne Gal. »Zato ga tudi ne pošljem s tem judovskim poslanstvom, ki me pričakuje zunaj, na Grško, kjer nastopa cesar kot božji pevec Orfej v raznih glediščih, ampak h pretorju*) in prefektu rimskega

mesta. Ondi bolj upam pravične sodbe.«

»Jaz pa pošljem v svojem ter v imenu svojega brata cesarju in senatu*) krepak zatožni spis. Treba je poslati v Rim samo spretnega tožnika, ki stopi kot očividlec pred sodišče in natanko opiše njegove grozovitosti.«

»Izvrstno!« se vzradosti Gal. »Kaj porečeš k temu, Lucij, če te pošljemo v Rim? Saj si ondi obiskoval šolo skupno s Titom Flavijem, sinom Vespazijanovim.«

»In sem poleg tega s Titom Flavijem deloval celo leto kot pravdnik pred rimsko javnostjo, dokler se nisva oba naveličala večnih preprirov, odložila toge, opasala meča in oblekla vojaške suknje. Spoznal sem, da pelje cesta do časti in slave samo čez bojna polja,« pritrdi Lucij. »Pripravljen sem, da me pošlješ v Rim, kjer poženem tožbo pred sodnika in na ta način izvršim nad Florom stokrat zasluženo maščevanje.«

»Mož beseda, velja!« reče poslanik. »Napišem ti priporočilna pisma do najvplivnejših senatorjev in do pretorja. In da se bo tudi tvoje dostojanstvo glasilo nekoliko oblastnejše, te imenujem za tribuna.**)

»Slava hrabremu tribunu Luciju Flavu!« vzkligne Berenika in prične odlikovancu od veselja ploskati. »Dovoli mi, da ti pošljem iz orožnice svojega pokojnega očeta bojno opravo, ki bo vredna dičnega načelnika rimskih vojakov. Sedaj pa nadaljuj svojo povest, ki smo jo že preveč prekinili. Kar lomi me radovednost, kako si ubežal strašnemu prelivanju krvi.«

Lucij pripoveduje, kako je ravnal z njim Eleazar, omeni blaznega Kajfo in svojo rešitev, za katero se ima zahvaliti plemeniti Tamari in njenemu bratu. Lahko si mislimo, s kakšnim zanimanjem je poslušala Berenika ta del povesti. Ko pa prične govoriti o gostoljubnosti, ki jo je užival v hišici bolne Pavline in kako se mu je posrečilo pobegniti, ga takoj prekine kraljica, rekoč: »Stavim, kar hočeš, da so bili oni ljudje, ki so sprejeli tebe in tvojo ljubljenco — to ti je brez dvoma hči Sadokova — pod svojo gostoljubno streho in vaju oskrbovali — Nazarenci!«

»Odkod to sklepaš, kraljica?« vpraša Lucij presenečen.

»Iz njihove nesebične ljubezni. Sicer stranko Ešenov tudi odlikuje velika dobrotljivost, toda ti se znajo z njo tudi ponašati. V tem slučaju pa o ljubeznivi postrežljivosti, ki je bila vrhu tega združena z veliko nevarnostjo, svet ni mogel in ni smel ničesar slišati. Ne, nikakor ne, ta Pavlina in ta Evzebij sta prav gotovo pristaša križanega Nazarenca.«

»Koliko hvale jim zna poiskati tvoja bistrovidnost! Ti plemeniti ljudje so v resnici kristjani,« pristavi Lucij.

»Pri vseh bogovih, si li mar tudi ti postal kristjan?« krikne prestrašena kraljica.

»Ne boj se, nisem kristjan,« odgovori jecljaje Lucij.

*) Starejšinstvo rimskega mesta.

**) Višji vojaški dostojanstvenik.

»To smemo tudi upati v prihodnje,« reče poslanik. »Kajti, pri Jupitru, sicer bi te ne poslal v Rim. Ti kristjani počenjaajo baje pri svojih skrivnih sestankih najostudnejše reči.«

»Moj ljubi Gal, kaj se vse govori o grških in egiptovskih verskih skrivnostih! In vendar še ni padlo nobenemu pametnemu Rimljanu v glavo, da bi se nad tem zgražal ali pohujševal,« se pošali Berenika.

»Toda to se godi zoper voljo cesarjevo, ki preganja kristjane kot nevarne sovražnike rimske države,« ugovarja poslanik. Nato se obrne kraljica k Luciju rekoč: »Zelo me veseli, da nisi postal njihov pristaša. Tvoja previdnost te obvaruje tudi v prihodnje tega nesrečnega koraka, s katerim bi na mah pogazil vse svoje upe in načrte. Upam namreč, da te vidim kdaj na visokem, zelo visokem mestu. Tudi jaz ti dam priporočilna pisma na pot, saj ima v Rimu naša hiša še mnogo imovinitih in mogočnih prijateljev. Za sedaj pa se lahko nastaniš v tej palači, ako ti je drago in če dovoli poslanik. Kako se vzradosti moja sestra Druzila, ki se je povrnila iz Masade, veselih novic o Tamari. Saj je tako srčno ljubila hčerko Sadokovo. Samo paziti moraš, da te ona in njena sužnjica Helena ne pridobita za vero Nazarenca, kajti obe sta tej novotariji zelo naklonjeni.«

Gal takoj pripomni, kako ljubo mu je, če da kraljica tribunu na razpolago stanovanje v svoji palači; kajti na ta način se bo s tribunom mnogo lažje posvetoval o posameznih točkah pritožbe zoper Flora. Nato zapusti kraljica sobano in častnika jo spremita do onega dela palače, kjer je prebivala s svojo sestro.

Slednjič sprejme poslanik Jude, ki so čakali v ta namen že od jutra v predvorju. Kakih dvanajst mož, večinoma starčkov častiljive postave, stopi v dvorano. Vsi so bosonogi in nosijo beraško obleko, kakor je bilo običajno pri prosilcih. Tuga in bridkost, ki sta jim čitati na topem obrazu, napravita celo na trdega Rimljana globok vtis.

Rabi Sadok govori v imenu vsega poslanstva. Pred vsem povdarja, da so bili pričujoči možje nekdanj najveljavnejši in najbogatejši meščani jeruzalemski, katere je pa neomajna zvestoba do Rima spravila na beraško palico. Vsega tega da je kriv Flor, ki je vkljub vsemu njihovem nasprotnemu prizadevanju siloma povzročil upor. Kot dokaz navajajo polno pritožb in izjavljajo, da so pripravljeni priseči pri Bogu svojih očetov, da je vse to gola resnica.

Lucij, ki se je z dovoljenjem poslanikovim tudi udeležil sprejema, si vse pritožbe skrbno zabeleži in si zapomni tudi posamezna imena tožnikov. Zagotovi Jude, da sam predloži v Rimu njihove pritožbe kot dokaze v pravdi zoper Flora.

(Dalje prih.)

Potres v Južni Italiji.

Italija ali apeninski polotok je podoben nogi. Stopalo in oglavje tega čevlja tvori Kalabrija. Pred prsti noge takorekoč leži, trovoglratemu kamenu podobno, katerega se skoro dotika, otok Sicilija; približno toliko zemlje, kakor so vse slovenske dežele skupaj, je že od nekdaj torišče strašnih morskih viharjev in potresov. Že Homer opisuje strahovitost Scile in Karibde, današnje morske očine Mesinske, ki loči Sicilijo od Kalabrije. Podmorski potresi so nam znani že oddavna. Posebno hudo so jih občutili leta 1818. in 1846. v Kataniji, mestu na vzhodni obali Sicilije, ki je približno tako daleč od Mesine, kjer je bilo 28. dec. središče nesreče, kakor Pulj od Trsta. Vse to ozemlje se sploh pogosto trese. Zadnji potres je bil leta 1905., najhujši pa leta 1783. Učenjaki trdijo, da se ruši zemeljska skorja. Leta 1783. so trajali potresni sunki več mesecev, predno se je zemlja pomirila. V sledečem podajamo najnovejše vesti o zadnjem potresu:

Dve tretjini Mesine sta razrušeni. Morje je izstopilo, razrušilo svetilnik ter poplavilo vse mesto, kar ga je ob obrežju. Podobno v Kataniji. Tu je podmorski potres trajal 42 sekund in je morje poplavilo obrežje. Nekaj hiš in cerkva je popolnoma razpokanih. Potopila se je tudi neka ruska bojna ladja. — Potres je razrušil tudi več vojašnic in je ubitih mnogo vojakov. Vse obrežje Sicilije in Kalabrije je v razvalinah. Razvaline so priče goreti in se dviga nad razrušeno Mesino gost dim. Po potresu je nastal silen vihar ter se utrgal oblak. Prebivalstvo je bežalo v cerkve, ki so se pa tudi podrle in zagreble pod razvalinami na tisoče ljudi. Begunci so tako preplašeni, da so skoro blazni. Mrtev je v Mesini župan in več poslancev. Podzemski potres je spremljeval tudi podmorski potres, ki je valove visoko kot hiša metal proti mestu. Nesreča je tako hitro prišla, da se ni mogel skoro nihče rešiti. Valovi so bili visoki 10 metrov, glavni sunek je trajal 32 sekund. Tudi po drugih mestih je razrušenih mnogo cerkva. V Mesini je v razvalinah tudi poštno poslopje, magistrat, sploh vse javne stavbe. Podrl se je tudi hotel »Trinakria«. Ubilo je osebe hotela in 90 potnikov. — Kralj se je s posebnim vlakom odpeljal v Neapol, da se popelje na kraj nesreče. Iz Palerma se je odpeljalo v Sicilijo 6000 vojakov, zvečer še dva vlaka »Rdečega križa«. Popoldne je z Mesino zopet bila popravljena železniška zveza. Po vestih, ki dohajajo iz mest nesreče, je to najhujši potres, ki ga pomni Italija, morda hujši nego oni iz leta 1783. Mesina je razrušena. Podrla se je stolnica, mestna hiša in vojašnica. Več vasi v bližini je popolnoma uničenih. V mestu Mesini je mrtvih okoli 12 tisoč oseb, med njimi general Kosta in policijski ravnatelj. Od sto poštnih uradnikov so ostali živi le štirje. Potresu se je pridružil požar, ki pokončuje, kar je še ostalo. Druhal ropajo. V mestu Palmi je mrtvih 500 ljudi. Celo mesto Redžio je uničeno. List »Tribuna« ceni število mrtvih na 75 tisoč.

Glasovi iz krajev južne Italije, kjer je 28. decembra preteklega leta divjal strašni potres, so čedalje žalostnejši. S početka so govorili o nekaj tisočih mrtvih. Potem pa je število žrtev rastlo od dne do dne. Zdaj se splošno govori, da so potres, morje in ogenj uničili najmanj dvestotisoč človeških življenj. In še na tisoče težko ranjenih stoka pod razvalinami morda v zadnjih zdihljajih in kliče zama po rešiteljih.

Italijanska vlada je napela vse sile, da bi revežem, ki so ostali živi, čim hitreje in izdatnejše pomagala. Tudi bojne ladje drugih

držav, zlasti ruske, jo v tem prizadevanju podpirajo. Od vseh krajev sveta prihajajo bogati darovi in zdravniška postrežba. Toda vse to ne zadostuje. Nesreča je pregrozna. Še vedno primanjkuje hrane, zlasti pa zdravnikov in zdravil. Ljudje morajo še vedno spati na prostem, pod skalami, na golih tleh in slabo oblečeni. Dež lije nanje kakor iz goliše in burja preprihava otrpnele ude.

Težko ranjene in bolnike znašajo vojaški oddelki, na čelu jim častniki, v nalašč napravljene vojne bolnišnice, odkoder jih po najnujnejši pomoči odvažajo parniki v Neapol in druga mesta. Mrličje pa polivajo z apneno vodo ter pokopavajo v skupnih grobovih. Hiteti morajo s tem žalostnim delom, kajti jate krokarjev krožijo že nad podrtinami in gruče psos se plazijo med mrličji, zrak pa napolnjuje težki mrtvaški vonj, in vsak čas lahko nastane kakšna kužna bolezen. Po zadnjih vesteh pa je italijanska vlada baže sklenila, da bo večje podrtine, zlasti Mesino, kadar bodo rešeni vsi ranjenci, dala z bojnih ladij razstreliti in si tako pokopavanje mrličev olajšati...

Pripovedovanje dveh rešenih menihov.

Frančiškana Franc Skaliti in Karol Fratta, ki sta se rešila iz samostana sv. Vincencija Pavlanskega v Mesini, pripovedujeta, da so menihi ravno opravljali jutranje molitve, ko so zasklepetala okna in je začelo pokati zidovje. Tekla sta na dvorišče. Tisti hip se je samostan podr in zasul skoro vse menihe. Nekaj sta jih rešila, potem pa hitela peš v Lazaro. — V nekem nunskem samostanu je bilo od 21 nun 7 ubitih, vse ostale so težko ranjene. Večina ima zlomljene rebra in ude. V sirotišnici poleg tega samostana je zasulo nad tristo sirot.

Sploh je mrtvih razmeroma največ otrok, ker se niso mogli tako hitro rešiti, kakor odrasli. Mnogo pa so jih tudi odrasli, ko so drli za njimi, pohodili.

Kaj pravi pevka Karaleč.

Gospa Pavla Karaleč iz Budimpešte je v nedeljo večer pela v mesinskem gledališču. Ljudje so ji navdušeno ploskali. Šele ob dveh je prišla v svoje stanovanje v tretjem nadstropju hotela »Trinakria«. Vlegla se je spat, a ni mogla zadremati. Živci so ji nekako čudno trepetali, nekaka slutnja jo je obdajala z grozo. Strmel je v jasno noč. Naenkrat začuti, da se godi krog nje in pod njo nekaj strašnega. Pokliče služabnico, ki priskoči in zavpije: Pogrezamo se! Rešive se! — In tekli sta, skoro goli, po hodniku proti stopnicam. Stopnic ni bilo. Čuti, kako pada vse skupaj v globočino. Nahajala se je v drugem nadstropju. Ni bilo mogoče ne nazaj, ne naprej. Zdaj zapre oči in se spusti v temno brezno... Priletela je na tla, srečno — z zlomljenima rokama. Služabnico pa je zasulo.

Kako je bilo v mestu Palmi?

Neki potnik, ki se je nesrečno noč peljal po železnici iz Neapolja proti jugu, opisuje potres takole: Bilo je okrog pete ure zjutraj, kar se vlak strese, kakor da bi trčil z drugim, ali skočil s tira. Vedeli smo, da se je nekaj nenavadnega zgodilo. V hipu začujemo obupno tuljenje s polja krog nas. Vlak se je počasi vozil naprej. Prišli smo do postaje Palmi. Bila je v podrtinah, krog nje pa polno kričečih in jokajočih ljudi. Vedno več jih je pritekalo iz mesta, ki smo ga v jutranjem svitu zagledali pred seboj kot kup kamenja. Nekdo me vpraša, kam grem. — V Palmi, mu odgovorim! — Mesta Palmi ni več! Zadel nas je kazen božja za naše grehe! — Neki oče je nosil na rami mrtvo dete ter neprestano govoril sam s seboj: Da, umrl sem v Palmi! — Ljudje so bili skoro goli. Blazen strah jim je

žijal iz oči. Ko smo jih pomilovali, sami trepetajoč od groze, se pred nami zažari obzorje. Velikanski plameni švigajo proti nebu. Mesina, tritisoč let stara Mesina gori!

Kako je bilo v Redžu?

Železniški uradnik v Redžu pripoveduje: Naenkrat začutim, da se mi izpodmikujejo tla. Zidovje se lomi, grozno vpitje ljudi in tuljenje živali mi vdari na uho. Splošen polom! Pred nami zaziha zemlja v petdeset metrov širokem brezdnu. Iz prepada pa švigne steber vode kakor hiša visoko, in se leskeče v čudnih barvah. Pogrezamo se... Z morja se vale črni valovi, visoki kakor gore, in me vržejo Bogve kam, naprej, nazaj in zopet naprej. Kako sem ostal na oni strehi, ne vem...

Valovje je v Redžu razbilo okrog 500 čolnov in bark, izruvalo je cele gozdove oljk in oranž, kakor da bi jih z britvijo odrezal. Napolnilo je vse z blatom in odneslo tisoče ljudi s seboj. Zemlja se je krog in krog odprla v širokih razpokih, del mesta ob morju je izginil pod vodo; najvišji vrhovi so se pogreznili skoro do morske površine.

Otrok štiri dni zasut. — Junaški major.

Dne 1. januarja so odkopali le s srajco odetega otroka, ki je bil štiri dni v nekem kotiču, širokem par korakov, ki slučajno ni bil zasut. Zares čudež, da otrok ni umrl od glada in mraza.

V četrtek so našli nekega majorja ter ga z velikim trudom do polovice odkopali. Ker pa se je že zmračilo in vojaki niso imeli luči, jih je major prosil, naj ga le puste še to noč, ker da se mu ne godi slabo. Drugo jutro so ga potem celo rešili.

Ruski mornarji rešili dvajset milijonov

Mornarji ruske vojne ladje »Makarov« pravijo, da je grozni potres trajal dvanajst ur. Vseh sunkov, ki se še vedno ponavljajo, je bilo prvi dan okrog sto. Ruski mornarji so bili ves dan na kopnem ter pomagali in reševali, kjer so le mogli. Tako-le pripovedujejo: Iz globokih jam in razpoklin, v katere se je moglo priti le z največjo opreznostjo, ker se je zemlja še vedno rušila in kamenje krušilo, smo čuli obupno kričanje in slabotne vzdihne. Odgrebali smo zemljo z rokami, kajti nekatere žrtve so bile tako razmesarjene in vtisnjene med kamenjem, da nam je mnogokrat ostal kak odtrgan ud v rokah... Ves dan smo blodili med razvalinami. V podrtinah sicilske banke smo našli dve blagajni, v katerih je bilo dvajset milijonov lir. Seveda smo ji takoj spravili na parnik, potem pa izročili italijanski mornarici. Iz neke podrte hiše smo potegnili deset oseb živih. Ko smo razdali zdravila in živež ter naložili tristo ranjencev, odpeljali smo jih v Neapol. Med vožnjo je umrlo 11 oseb. — Italijanski listi so polni hvale o hrabrih ruskih mornarjih.

Kričji in kraljica med nesrečnejši.

Kralj Viktor Emanuel in kraljica Jelena sta se podala takoj, ko so dospela prva uradna poročila o nesreči, v Mesino, Redžo in druga večja mesta, ki so trpela vsled potresa. Kralj pomaga sam reševati ranjence izpod razvalin, kraljica pa jim sama streže z največjo požrtvovalnostjo, da pri tem trpi njeno zdravje. Listi pišejo, da se je neprestano na glas jokala, ko je videla v Mesini toliko gorja. Kralj je daroval za žrtve 200 tisoč lir iz svojega premoženja.

Žalost sv. očeta.

Ko je sveti oče zvedel o strašni nesreči, je dal takoj brzojaviti vsem škofom v bližini potresnega ozemlja, da mu sporočijo podrob-

nosti, — le mesinskemu ne, ker je bilo že gotovo, da je med žrtvami. Papeža so vesti o nesreči grozno pretresle. Sprejem rimskega plemstva je odpovedal in zaukazal za žrtve slovesno sveto mašo v sikstinski kapeli. Za najhujše potrebe je dal škofom na razpolago 100 tisoč lir ter poslal v kraje nesreče posebne odposlance, da poizvedo, kje je pomoč najbolj potrebna. Drugi listi pišejo, da bo daroval celo en milijon lir.

Sožalja in darovi.

Med prvimi, ki so izrazili italijanski vladi svoje sožalje, je bil cesar Franc Jožef I. Da-

roval je za žrtve 50 tisoč kron. Darovi in izjave sožalja prispevajo s celega sveta. Pa tudi zdravniki in usmiljene sestre povsod tekmujejo, da bi čim prej prihiteli pomagati bolnikom.

Kaj je vse uničeno?

Mesina, na severovzhodu Sicilije, mesto, ki je štel nad 150 tisoč prebivalcev, je veliko pokopališče. Smrt je našel škof in skoro vsi višji dostojanstveniki, zlasti mnogo vojakov. Dozdaj so potegnili izpod podrtin nad 60 tisoč ljudi. Vsa predmestja in vasi okrog Mesine so podrti, deloma popolnoma izginila

v valovih. V Mesini je uničil ogenj, kar je bilo po potresu še ostalo. Užgali so se plini in na vseh krajih je začelo goreti.

Nasproti Mesine, v Kalabriji, je bilo tudi veliko mesto, Redžo s 50 tisoči prebivalcev. Tudi to je uničeno. Okolica je vsa opustošena. Kdo bi naštel vsa mesteca, trge in vasice, ki so popolnoma ali večinoma razrušena!

Izmed večjih mest je zlasti trpelo Palmi, ki je imelo 15 tisoč ljudi, a jih je ostalo živih le nekaj stotin.

Vsa škoda znaša tisoče milijonov kron.

Razgled po domovini.

O groznem potresu na Laškem prinašamo obširno poročilo na drugem mestu, na kar opozarjamo bralce »Domoljuba«.

Papež Pij X. naši mladeniški telovadni organizaciji. Papež Pij X. je naročil kot odgovor na poklonitev predsedstva »Zveze telovadnih odsekov« povodom Njegovega jubileja, svojemu državnemu tajniku kardinalu Merry del Val, da je s pismom, št. 34.421 iz Vatikana, 24. decembra 1908., poslanim premlostnemu knezoškofu ljubljanskemu, izrazil veselje svetega očeta nad načinom, kako so člani Z. T. O. praznovali njegov jubilej in je »v zagotovilo in potrdilo svoje očetovske ljubezni vsem mladeničem, ki so se udeležili sv. obhajila dne 8. decembra«, podelil apostolski blagoslov. Pismo je v celoti objavljeno v I. številki II. letnika »Mladosti«, ki je izšla dne 2. januarja. Mladeniči pa naj v letu 1909., okrepljeni in bodreni po blagoslovu, podeljenem jim od namestnika Kristusovega na zemlji, gredo še ognjevitje na delo za svoje vzore, neizprosni, kadar gre za načela, blagi in pošteni pa, če gre za osebe. Tako se bo misel, ki so jo v ponos in čast svoji domovini započeli, razširila čezdalej bolj in dlje.

Liberalni učitelji so zborovali v »Mestnem domu« v Ljubljani. Njihovo zborovanje je zopet veljalo zboljšanju učiteljskih plač. Na zborovanje je prihitel tudi vodja kranjskih socialnih demokratov, odpadnik od vere, Etbin Kristan. Navzoči učitelji so brezverca Etbina burno pozdravljali. Jako značilno za liberalne učitelje, ki so izjavljali, da nočejo pripadati nobeni stranki. Ljubljanski župan Hribar jih je sicer zopet snubil za svoj raztrgani tabor, vendar je bilo pa videti iz vsega položaja, da vleče učiteljstvo bolj Kristan v rdeči tabor, nego Hribar v liberalni.

»Slomškova zveza«, to je zveza krščanskih učiteljev, je tudi zborovala minoli teden v Ljubljani. Do 100 učiteljev in učiteljic je prihitelo na shod. Mirno in brez strastij so se razgovarjali naši vrli krščanski učitelji o svojih stanovskih zadevah in o gmotnem stanju. Veselo pozdravljamo to zvezo krščanskih učiteljev, kateri se ne sramujejo spolnjevati svojih verskih dolžnosti in složno z duhovščino delovati v blagor in korist našega ljudstva. Želimo le, da Slomškova zveza dobi mnogo učiteljskega naraščaja.

Nemški deželni šolski nadzornik Belar je po pravici razburil vso Kranjsko. Kaj pa je tega treba bilo, tako se sliši vsepovsod. Ali ne zadostujeta za našo malo deželo že dva nadzornika! Za peščico nemških otročajeve je morala kajpada vlada ustvariti novo mesto. Ni čuda, da je javno mnenje slovenskega občinstva to, da mora deželni predsednik Schwarz, s čigar vednostjo se je zadal celi deželi hudi udarec, takoj zapustiti deželo in iti v pokoj. Nemški listi že pišejo, da odstopi

Schwarz vsled bohnosti. Dobro poznamo to bolezen, ki se je pokazala šele po imenovanju odpadnika Belarja za nadzornika. Državni poslanci S. L. S. so že storili in bodo še pri dunajski vladi svoje korake zoper to imenovanje odpadnika Belarja. Ta mož je bil rojen kot sin slovenskih starišev. Njegov oče je bil vrl Slovenec, dolgoletni vodja mestne deške šole na Grabnu v Ljubljani. Sin se je polagoma ponemčil, in sedaj za plačilo, ker je izdal materni jezik, postal je nemški nadzornik. Tudi kranjski deželni odbor se je bavil v zadnji seji z imenovanjem nemškega deželnega šolskega nadzornika in je poslal ministrskemu predsedniku sledeči brzojavni protest: »Ekselencija baron Bienenrath, ministrski predsednik, Dunaj. Deželni odbor vojvodine Kranjske najodločneje protestira proti imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika, ker vidi v tem popolnoma nepotrebnem imenovanju neopravičeno obremenjenje prebivalstva in protustavno utesnitev vpliva avtonomnega zastopstva na šolsko upravo, dasi mora nositi ogromne stroške za šolstvo, a kljub temu ni primerno zastopano v deželnem šolskem svetu.« — Mestni občinski svet ljubljanski je istotako soglasno sprejel resolucijo, v kateri se izraža odločen protest deželnega stolnega mesta Ljubljane proti temu nečutenemu postopanju vlade.

Kaj hočejo liberalni učitelji od slovenskega ljudstva. To je povedal njihov voditelj Gangl na zadnjem učiteljskem shodu v »Mestnem domu«. Rekel je, da hoče liberalno učiteljstvo na tem svetu imeti nebesa. Če bo slov. ljudstvo liberalnim in socialističnim učiteljem hotelo ustvariti na tem svetu nebesa, je drugo vprašanje. Mi zelo dvomimo, da se bo to zgodilo.

Novo kulturnobojno parolo je izdal na zadnjem javnem shodu učiteljstva deželni poslanec Engelbert Gangl. Povedal je, da liberalno učiteljstvo odslej ne bo pripadalo nobeni stranki, pač pa bo rezalo ljudstvu prav poseben kruh izobrazbe, ki bo po Ganglovo takele barve: Učiteljstvo bo razširjalo tako kulturo, da bo imelo ljudstvo nebesa že na zemlji. Učiteljstvo bo izkušalo stopiti na čelo narodu! Narod bode tako izobrazilo, da ne bo več odvisen od ornatov, to je od duhovništva, od ljudi, ki izkoriščajo temo našega ljudstva v korist svoji stranki. Začeti bo treba pri otroku, da se bo že vanj zasadila kal spoznanja (da so namreč nebesa že na zemlji). — Zelo dvomimo, ako je Gangl sam svojim besedam verjel. Tako prestano izobrazbo, kakor jo zdaj on pridiguje, prepušča naše ljudstvo prav rado liberalnim učiteljem; naj jo sami prežvekujejo. Ganglovo učiteljstvo naj bo uverjeno, da ne bo nikoli napočil čas, da bo ono stopilo našemu ljudstvu na čelo. Ti ljudje so pravi čas že davno zamudili. Naj s politiko vred puste pri miru tudi kulturo, kajti ta se bo brez liberalnih učiteljev najlepše razvi-

jala kakor se bo tudi slovenska politika brez njih čisto lepo in pravilno pletla naprej. Če učiteljstvo Ganglovo šole res misli, da so že na zemlji nebesa, naj si jih najprej samo sebi ustvari s tem, da postane vendar enkrat pametno in se jame pečati z lastnim pokulturenjem, mesto da ljudstvu ponuja svojo svobodomiselnost slamo, za katero nihče ne mara. Kar se tiče gospodarske osamosvojitve slovenskega ljudstva, bi bilo z njo presneto slabo, če bi S. L. S. čakala na Ganglov pouk. S. L. S. je to delo pričela ne radi kakih plač, ampak radi naroda ter to delo uspešno nadaljuje.

Novo katoliško slovensko izobraževalno društvo so ustanovili na novega leta dan v Žabnici pri Stari Loki. Govoril je na ustanovnem občnem zboru g. stolni vikar Smolnikar iz Ljubljane. Lepo število mož in mladeničev je naznanilo svoj pristop v društvo.

»Društvenik« se bo imenovala priloga »Domoljuba«, ki bo prinašala med drugim tudi poročila o delovanju naših društev. Zato prosimo točnih poročil o raznih predavanjih, predstavah in drugih važnih društvenih zadevah.

Umrli je po daljši bolezni čast. g. Jožef Sterna d, kaplan v Podgradu, in sicer predbožični dan v svojem rojstnem kraju Idriji. Pokojnik se je porodil l. 1867., v duhovnika je bil posvečen l. 1893. Služboval je ves čas v naši škofiji in bil prav miroljuben gospod. Zopet hud udarec za tržaško škofijo pri tolikem pomanjkanju duhovščine. Blagi gospod naj v miru počiva!

Tatvina v Kandiji. Pri g. Štamburju vdrl je tat skozi okno in vlomil v zaprto omaro. Denarja ni dobil, pač pa mu je bila vseč zlatina gđčne natakariče. Tatu zasledujejo, a ga še niso dobili.

O ranjem g. kuratu Premru, ki je umrl v Lomu pri Trzinu, se nam še piše: Raini gospod kurat je bil zelo nadarjen; kot bogoslovec se je odlikoval z lepim tenorjem, pesnikoval je v slovenskem, hrvaškem, tudi v nemškem jeziku. Na vseh ščacijah je rad pomagal duhovnikom v pastirstvu, v spovednici, na prižnici. Bil je blag in plemenit značaj, jako veren in cerkvi nad vse udan duhovnik. Imel je tudi mnogo neprijetnosti v svojem stanu, in te so ga potle. Ena pa se mu je spolnila želja, da mu truplo počiva v domači zemlji. Naj se mu spolni tudi hrepenenje po Bogu!

Socialni tečaj v Ljutomeru. Pred tednom se je vršil socialni tečaj v Ljutomeru. Udeležba je bila velika. Do 150 mladeničev in mož je bilo zbranih. Z napeto pozornostjo so sledili razlagi krščanskega demokratizma. Zgodovina brezverske demokracije in škodljivega liberalizma je vsem odprla oči, da lahko spoznajo, kam privedeta ta dva človeško družbo. Krščanski demokratizem je edi-

na pot, ki ne hodi po ovinkih, ki mora pripejlati do zmage.

Svojo taščo umorila. Na orožniško postajo v Šoštanj je prišla pred tednom vsa okrvavljena neka ženska in naznanila, da je umorila svojo taščo 62 let staro Marijo Ivančič iz Sovodnji. Govorila je resnico. Marijo Ivančič so našli mrtvo. Morilka ji je s čevlji toliko časa skakala po njeni glavi, da ji je glavo skoro popolnoma razbila. Po sobi so ležali odtrgani kosi kože z glave. Morilka, znana alkoholistinja, je izvršila strašno dejanje, ker jo je tašča svarila pred nenavnim življenjem.

Katoliška mladina se zadnji čas zbira povsod po društvi. Na Štajerskem je organizirana v mladeniških društvih, na Kranjskem v tefovadnih odsekih, po izobraževalnih in Marijinih družbah, ravnotako tudi po Primorskem. Tudi na Češkem, Moravskem in zadnji čas na Poljskem, se pričenja mladinska organizacija. Radost mora navdajati vsakega, ki opazuje, kako se naša vrta mladina združuje pod krščanskim praporom.

Kako hoče tržaška liberalna mladina izobraziti ljudstvo. Jako zanimiv je dopis, ki ga je priobčila tržaška »Zarja« pod naslovom »Tržaška dijaška mladina«. Iz tega dopisa se namreč uvidi, za kakimi vzori stremi liberalna mladež. Ta »nadebudna« mladina je razpošiljala nedavno takale vabila: »Vaše blagorodje! Prvič stopa slovenska tržaška akademična mladina pred javnost z vabilom na svoj prvi akademični ples. Dvojnemu namenu naj odgovarja ta prireditel. Tržaški akademiki, zbrani v ferijalnem društvu »Balkan« se zavedajo naloge, ki mu jo stavlja zapušeni slovenski narod, zaveda se, da mora ta narod izobraziti. In v pribavo sredstev za ta namen naj mu služi ta prireditel. Od druge strani hočemo, zavečajoč se svojega bodočega poklica, približati se inteligenci, katere člani kmalu postanemo. Apelujemo zato na Vaše Veleblagorodje, da nam pomagata pri delu za narod, in želimo, da pokazate simpatije do mladine, o kateri piše pesnik: mladina ti budiš nam upe zlate, srce povzdiga pogledi na-te. Zato naslavljam na Vas najljubljenejšo prošnjo, da gotovo pridete dne 9. januarja 1909 na naš »akademični ples«. Za pripravljavni odbor: Cand. iur. Ivan Marija Čok, predsednik, cand. iur. V. Borštnik, cand. iur. M. Dobrila.« — Kakor razvidimo iz vabila, ima ta dijaški ples dva »blaga« namena: 1.) pomagati zapuščenemu slovenskemu narodu do prave izobrazbe in 2.) seznaniti dijaške s tržaško slovensko inteligenco. — Človek bi se kar iz srca smejal tej komediji, če ne bi stvar postajala že precej resna. Razmere slovenskih dijakov v Trstu niso nič kaj prav silajne, in vendar ne vedo ti reveži več, kako bi se pred svetom še bolj osmešili in očitno pokazali slovenskemu narodu, da se iz nje norčujejo. Dolžnost nas veže, da spregovorimo resno besedo onim slovenskim starišem, ki imajo sinove-dijake. Sedaj, ko imate sinove doma, povejte jim vsaj vi, da naš narod prav nič ne potrebuje tiste izobrazbe, ki se mu vsiljuje potom plesov in da se prirejanje plesnih zabav čisto nič ne vjema s poklicem resnega in poštenega dijaka. Prepričajte jih, da je naš narod res reven in zapuščen, pa da ostane tudi tak, dokler bodo njegovi sinovi, ki se učijo po srednjih in visokih šolah, prirejali plesne zabave, ter se norčevali iz vas in iz slovenske inteligence, in se učili trgati čevlje, mesto da bi čas skrbno uporabili za svojo strokovno in bodočo stanovsko izobrazbo. To dobro zabijajte svojim sinovom v glavo, saj zlorabljajo po večini vaš lasten krvavo prisluženi novac, za te in slične otročarije. Če jim pa ta dober nauk noče iti z besedo v glavo, pa jim pomagajte z brežovko. Sedaj je še čas, dokler niso ti mladeniči še polnoletni in dokler, — kakor

sami pravijo — ne spadajo še k inteligenci. Mesto besed našega pesnika: »mladina, ti budiš nam upe zlate, srce povzdiga pogledi na-te«, bi pa mi postavili bolj opravičeno te-le verze: »Mladina, ti že brusiš pete mlade, srce mi vpade, če pogledam na-te.«

Ornig propadel. Ptujski Ornig je pri volitvi v štajersko trgovsko in obrtno zbornico propadel. To je za Orniga, katerega je trgovska zbornica odpošiljala v štajerski deželni zbor, precejšnja nezgoda. Sedaj skuša priti v deželni zbor v mestni skupini ptujski, ker dosedanjí zastopnik ptujškega mesta v deželnem zboru, dr. G. Kokoschinegg, ne bo več kandidiral.

Deželni predsednik baron Schwarz je sedaj najnepriljubljenejša oseba na Kranjskem, to pa posebno radi svojega zahrbtnega postopanja pri imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika. Razburjenje je nepopisno, ker ni tedna, da ne bi bil baron Schwarz izvrševalec kakih nemškonalacionalnih teženj. Razburjenje občinstva je ob takih dejanjih deželnega predsednika umevno, vendar prosimo občinstvo, naj vso zadevo prepusti izključno poslancem, ki se bodo z baronom Schwarzem pogovorili na najprimernejši način. Vse je radovedno na otvoritveni dan deželnega zbora, ker se pripravljajo zlasti slovenski liberalni poslanci na velike demonstracije proti deželnemu predsedniku. Za ta dan je vlada zopet poklicala veliko število orožnikov v Ljubljano.

Duhovska vest. Za stolnega vikarja v Ljubljani je imenovan č. g. dr. Alojzij Merhar, pomožni učitelj verouka na drugi gimnaziji.

Duhovniške spremembe na Spodnještajerskem. Za kanonika lavantinske škofije je imenovan č. g. Jak. Kavčič, profesor na gimnaziji v Mariboru. Iskreno čestitamo! — Prestavljena sta č. gg. kaplana: Franc Božiček iz Pilštajna v Pišce in Franc Planinc iz Pišec v Mozirje.

Duhovske spremembe na Koroškem. Prezentiran je na župnijo Nemški Plajberk č. g. Šimen Sulcer, mestni kaplan pri Št. Ilju v Celovcu in bo nastopil župnijo 17. t. m. — V Rabelj pride za provizorja č. g. o. Ciril Goričan, iz reda kapucinov.

Orožniki. S 1. aprilom 1909 se bodo upejale pri orožništvu marsikateri izboljšave. Imenovanih bo izvenredno 25 žandarjev postajevodjem in 100 postajevodij pa stražmojstvom. Nadalje se bo polagoma dovoljevala večjemu številu orožnikov ženitev. Doklade se dovolijo vsem imejteljem zaslužnih križcev, ne pa samo omejenemu številu kakor doslej. Povišajo se tudi doklade za hrano izven postaje.

Obsojeni so bili v Celju vsled izgrediv dne 20. septembra: Anton Gaischek v tridnevni zapor ter povrnitev stroškov, Peter Hess v globo 10 kron in Konrad Jevšenak na 24-urni zapor ter povrnitev stroškov. Slovenci na Kranjskem so dobili mnogo višje in ostrejša kazni.

Socialni tečaj v Šoštanju, ki se je vršil dne 29. in 30. decembra, se je vrlo dobro obnesel. Udeležnikov je bilo samo iz šoštanskega okraja okoli sto. Govorili so gospodje nadrevizor Pušenjak, dr. Verstovšek in dr. Kovačič.

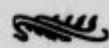
g V Ratečah pri Škoflj Loki bo v nedeljo, 10. t. m., pop., ob 3. predavanje o starostnem zavarovanju. Poroča dež. poslanec E. Jarc.

Osodepolno padanje števila prebivalstva na Francoskem. Na Francoskem jih zadnja leta veliko več umrje nego se jih rodi. Dočim je namreč minolega leta padlo na Francoskem število duš za 20.000, se je število na Nemškem pomnožilo za 900.000. Prav je imel torej tudi francoski pisatelj, ki je vzkliknil: »Da-

nes je na Francoskem več krst kakor zibelk: to je začetek konca. Na ta način morajo propasti narodi vsled lastne krivde, kadar imajo prekrševati temeljne zakone natore.« Kdo je tega kriv? Brezbožni postavodajalci, ki so svetost zakona devali v nič in ga oropali čeznaturnosti. Sicer pa skušajo to zlo popraviti. Reformiralo naj bi se dedno pravo; rodbinam, ki najo veliko otrok, podelile davčne olajšave glede na vojaško službo, preganjalo umazano slovstvo itd. Vse to pa prav nič ne bo izdalo; saj tudi tozadevni in tem podobni zakoni Oktavianovi v starem rimskem cesarstvu niso nič pomagali. V zadnjem hipu se utegne Francija rešiti le na ta način, da se njeno prebivavstvo ponravi in pokristjani, kajti dokler bo ljudstvo obračalo svoj pogled le v tla in v zakonu videlo zgolj pozemsko čutno dobroto ter zarod smatralo za gmotno breme, ni upati nobene rešitve. Take razmere bi bile nastale tudi pri nas, ako bi se bile uresničile želje liberalcev in socialnih demokratov, ki so hoteli uvesti ločitev zakona. Za enkrat je katoliško ljudstvo preprečilo to nakano. Na milijone podpisov je romalo na Dunaj v ministrstvo, in ti podpisi so glasno klicali, da si ljudstvo ne pusti razrušiti svetosti zakona. Res je, če smo katoličani edini, moramo vse premagati.

Širite »Domoljuba«! Nobena slovenska hiša ne sme biti v novem letu brez kmetskega časopisa »Domoljuba«. Zato na delo, širimo in podpirajmo ga!

Prireditel kmetijskih tečajev. Po odredbi deželnega odbora se priredi tekom januarja in februarja šest dvodnevnih kmetijskih tečajev, pri katerih se bo podučevalo gospodarje o tistih kmetijskih strokah, ki so za dotični okoliš posebno važne. Ti tečaji se prirede v Kostanjevici od 17. do 19. januarja, v Košani od 24. do 25. januarja, v Semiču od 31. januarja do 1. februarja, v Cerkljah na Gorenjskem od 7. do 8. februarja, v Št. Rupertu na Dolenjskem od 14. do 16. febr. in v Žireh od 28. febr. do 1. marca t. l. Opozorjamo že danes vse naše gospodarje na te tečaje s pozivom, da se jih po imenovanih krajih polnoštevilno udeležujejo. — Kmetijski tečaj v Kostanjevici bo od nedelje 17. januarja do torka 19. januarja. Na tem tečaju se bo podučevalo: 1. v nedeljo, 17. t. m. od 3. do 5. popoldne o prašičji reji (ravnatelj V. Rohrmann); 2. v ponedeljek, 18. t. m. od 9. do 11. popoldne o kletarstvu (kletarski nadzornik F. Gombač) in od 2. do 4. popoldne o gnojenju in umetnih gnojilih (cesarski svetnik G. Pirce); 3. v torek, ob 9. do 11. popoldne o kmetijskem združništvu s posebnim oziranjem na kletarske zadruge (revizor Kralj).

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice

Dol pri Ljubljani. V naši skriti dolinici se ne gode vsaki dan reči, da bi jih bilo vredno zaupati jezičnemu častnikarju, a v zadnjem času se je vendar nekaj izvršilo, kar utegne še koga širše javnosti zanimati in kar bodi tu omenjeno. Kot dobri kristjani smo se namreč lotili potrebne olepšave in poprave naše farne cerkve. Marsikaj v nji je bilo že »dozorelo« in čakalo je, da se z dostojnejšim nadomesti. In mislimo, ne da bi se hvallili — sodbo prepuščamo poklicanim veščakom, — da se nam je posrečilo ter bo v kras cerkvi, kar smo napravili: dva nova stranska oltarčka in nove orglje. Oltarčka sta izdelana v renesančnem

slogu, kakor veliki, ki ga je pred desetimi leti postavil R. Rovšek. Menza je pri obeh iz hrastovega lesa, lepo izrezljana in lahko pozlajena na okraskih. Nastavek je iz mehkega lesa, barvan v tonu natorne hrastove barve. Sohe Jezusovega Srca in svetnikov so tirolsko delo znane tvrdke Stufleser. Altarčka pa sta delo g. Hrovata iz Domžal, ki se je tudi drugod izkazal veččega v cerkveni umetnosti, tako v Mengšu, Kamniku in Homcu. Delo mu je v priznanje in ga priporoča. Nove orglje so bile nam pa še najbolj potrebne. Prejšnje so evillile v vseh mogočih tonih, kakor se jim je zljubilo in za orgljava se niso dosti zmenile. Registri so bili na stare dni čisto oglušeli. Nove je napravil orgljarji mojster g. Milave iz Ljubljane. Imajo 10 spremenov in dva manuala v igralniku in je mogoča precejšnja modulacija. Priznani veččaki škofijske komisije so delo pregledali in pohvalili. Niso sicer velike, a za našo cerkev popolnoma zadostujejo; večjih bi sploh ne mogli kam postaviti, saj smo še za to morali kor preurediti. — Notranjščina naše župne cerkve je po vsem tem veliko pridobila, in ko bodo postavljene še nove klopi, ki so v delu, bo celoten vtis kaj prijeten. — Manj prijeten bo seveda račun za sv. Marjeto, ki bo pa moderno vzela nekaj na kredit, — pa upamo, da bo s pomočjo dobrih duš v par letih zopet aktivna. — V nedeljo, na god sv. Janeza, nam je obojno — altarna in orglje — blagoslovil g. kanonik dr. Čekal. Za njegov trud in lep, podučen govor se mu srčno zahvalujemo. — In naše društveno življenje? Po malem se vedno gibljemo. Na praznik Matere božje, 8. decembra 1908, so mladeniči iz izobraževalnega društva napravili nam prav pošteno zabavo z dolgim, a kratkočasnim »Občinskim tepčkom«. Tamburica stori tudi svoje, da privabi vse, »ki so dobre volje«. — Na praznik sv. Treh kraljev se pa pripravljajo Marijina družba za svoj nastop z igro »Najdena hči«, kakor se postrani nekaj sliši. Gotovo jo bodo dobro pogodile, kakor še vselej, ker imajo res izborne moči v svoji sredi.

Iz Polhovega gradca.

g Čipkarske šole še sedaj nimamo, dasi-ravno se nam že štiri leta obeta. Vzrok: naša počasnost. Že doslej se pri nas mnogo čipk izdeluje, ko bi pa dobili čipkarski tečaj ali morda šolo, tedaj bi se čipkarstvo, s katerim si dekleta pozimi na lahek način toliko denarja zaslužijo, razširilo in dvignilo, čipke bi se dražje prodajale, vzorci in sukanec ceneje dobili, dobiček pa nikomur ne izginil.

g Več zanimanja vzbujajo naša mlekarja, odkar odpošiljamo mleko. Zadnji mesec je pristopilo 14 novih udov. Vseh udov, ki lahko oddajajo po 6—16 litrov mleka na dan, imamo 55. Ko mine sedanja mlečna suša, spravijo že samo ti člani dnevno 440 l mleka, če se povprečno samo osem litrov računi na eno hišo. Nekdo je rekel, da si upa zanaprej, če bo imel sester krav, pošiljati dnevno 30 litrov, kar mu bo mesečno vrglo 108 K, v šestih mesecih 648 K, za telčke pa še posebej. Kdo bi pri jalovcih toliko priredil, ki se za-jedo, če računiš za vola le 40 h na dan. Za vožnjo so seveda potrebno zlo. Le pogum! Sčasoma se boste privadili in potem se ne bo nikomur zdelo več, da prezgodaj in preda-leč dostavlja mleko. S Posavja pripeljejo ženske na vsežgodaj mleko v Ljubljano. Na Dobrovo ga pošiljajo od Sv. Katarine. Ali bi ga pri nas ne mogli s Sela spraviti do Petača in z vo-zom naprej? Celo s Čamerja ni tako daleč kakor od Sv. Ožbalta v Škofjo Loko in ven-dar ga nosijo. Iz Zaloga čez Praproče se še kaj težjega pripelje nego so vrči s kakimi 200 l mleka. Več sloge in podjetnosti, drugo samo pride.

g Več studencev se združi v mogočno reko. Le vkup posestniki! Z združenimi gos-podarskimi močmi se gradi pot do splošnega blagostanja. Naj ne čaka nihče, kdor lahko že sedaj pristopi, s prekrižanima rokama, kaj bo s tega in kdaj bodo drugi toliko storili, da se bo takorekoč k polni mizi vsedel. Na delo, ne išči samo senčnih strani, da bi zabavljal, stori svoje, pa se bodo tudi nedostaki od-pravili! Čast onim zavednim možem, ki nam z besedo, svetom in delanjem pomagajo! Le naprej!

F. Maidič.

Bohinjska Srednjavas.

g Bohinjska Srednja vas. Na novega leta dan se je tukaj slovesno blagoslovil »Občinski dom«, ki ima pod njegovo streho svoje pro-store tudi požarna bramba. Slavnosti se je udeležilo polnoštevilno domače ognjegasno društvo, ognjegasci z Bistrice z zastavo, do-mače izobraževalno društvo z zastavo in ve-lika množica ljudstva. »Dom« je zelo primeren spominek cesarjevega jubileja. Zgradili so ga izvečine prijatelji alkohola — postavil se je namreč za občinsko naklado na žganje. Gotovo zelo pametna misel, vredna posne-manja! Stavba je enonadstropna. Nadstropje zavzema 12 m dolga dvorana za zborovanja, predstave itd. V podstrešju so stanovanja.

g 21. decembra smo pokopali moža, ki za-sluzi, da se ga tukaj spominjamo — Urbana Ilkavec, starega Brnika iz Srednje vasi. Mož je bil v 87. letu. Prav hitro ga je vzelo. Ko-maj dober dan pred smrtjo je legel, sicer se je pa še do zadnjega plazil ob palčici okrog. L. 1907. sta obhajala z ženo, ki še živi, zlato poroko. V svojem življenju je precej poizku-sil. V mladih letih je bil navdušen pevec. Za silo je znal tudi orgljati. Mnogo se je pečal tudi s cerkvenimi opravili. Do zadnjih let je bil vedno pri zvonjenju in nabijanju (pritrka-vanju). On je vodil tudi prevažanje in obeša-nje novega velikega zvona. Tudi sicer je ve-činoma on oskrboval cerkveno vožnjo. Celih 16. let je nosil »suknjo belo« in dvakrat stal pod Radeckim na Laškem v ognju; bil je tudi med prostovolci, ki so šli papežu Piju IX. na pomoč proti Garibaldiju. Ravno kar mu je došlo odlikovanje — križec — za vojno službo v teh burnih časih, toda Bog ga je že poklical po drugo odlikovanje, ki ne bo nikoli zarijavelo. — Pogreb je imel prav lep. Peveci so lepo prepevali pri črni sveti maši in moški zbor mu je zapel v slovo dve nagrobnici. Počivaj sladko od svojega truda!

'2 raznih krajev Gorenske

g Iz lužarske občine. Pri nas se je zgo-dilo nekaj tako važnega in za kmeta škodli-vega, da ne moremo molčati. Pred kratkim so se zbrali naši občinski očetje k posveto-vanju in so sklenili na predlog nekega moža, kojega ime za danes še zamočimo, da naj se pobira davek od prekorsitne in človeku naj-bolj zveste živali, od psa na korist zajcu, da bi lažje objedal mlada drevesa, in to v času, ko delajo vsi poslanci S. L. S. na to, da bi bil zajec izven lova. So pa v odboru še mož-je, ki niso s tem predlogom zadovoljni, toda ostali so v manjšini. Je pa našim malim hri-bovskim kmetom pes tako potreben, kakor oko v glavi. Njega varuje pozimi, da zajec ne pride v njegov sadni vrt, varuje ga pa tudi pred drugo škodljivo živalijo. Poleti pa va-ruje, da ne pride zajec, srna in jazbec na nje-govo polje, ki je vse med gozdovi. Kmet ko-maj pošteno preživi sebe in svojo družino. Sedaj naj pa še plačuje davek od psov. Revni kmet ni zmožen tega v tako slabih letih, ka-koršno je letos, ko mu je suša vse vzela. Čudno je, da se za to stvar tako ogrevajo ne-kateri odborniki, ki so udje lovskega društva, ki se je pred kratkim ustanovilo v Ljubljani.

g Iz Poljanske doline nad Škofjo Loko. Nekateri liberalni, ali če imajo rajše, radikalni dijaki so pretečeno poletje napravili v Polja-nah veselico, h kateri so vabili tudi pristaše »Slovenske Ljudske Stranke«. Rekli so, da bodo napravili knjižnico, katero so imenovali »Jesenkotovo knjižnico«. Toda pokazalo se je zadnji čas, da bi se ta knjižnica morala imeno-vati »Brezverska knjižnica«, take knjige so bile v njej. Tudi se je izvedelo, da je dijaško društvo »Vesna« popolnoma liberalno, četudi liberalni dijaki nočejo v Poljanski dolini z barvo na dan. Zato opozarjamo katoliško mis-leče Poljane, naj se nikar ne udeležujejo ka-kih veselice, ki bi jih napravilo dijaško društvo »Vesna« ali pa posamezni njeni člani. Tako-zvana »Jesenkotova knjižnica« je liberalna in sramota za vsako krščansko hišo. Govori se, da je »Šiškarjev« dijak iz Zabije vasi voditelj tega liberalnega gibanja. Če je to res, potem naj vrli Poljanci »Jesenkotovo knjižnico« ali bolje rečeno »liberalno kramo« pripeljejo k Šiskarju v Zabio vas, kjer jo bo dijak rad vzel pod streho. Toliko v pojasnilo!

g Ljubno. Na sv. Štefana dan je bilo pre-davanje za naše izobraževalno društvo, pa tudi za nečlane. — Predavala sta naša doma-čina-rojaka. Prvi je predaval o tisku, o škod-ljivosti in pogubnosti slabih časopisov in knjig in o koristi ter potrebi dobrih spisov, knjig in časopisov. Izvrsno mu je tekla beseda ter nas je vnel, naj beremo in podpiramo dobri tisk, — oviramo in preprečujemo slab tisk. Opozoril nas je na bodoči tiskovni zakon in ž njim združeno prosto kolportajo, da nas ne prehitte naši agilni nasprotniki. Le še večkrat nam povejte lepega in koristnega, g. Vidic. — Drugi je predaval g. Cvenkelj zanimivo tva-rino o svojem potovanju v Rim leta 1904. — Udeležba je bila zdaj izdatno obilnejša, ko pri prvem predavanju 22. novembra. Oglašilo se je novih udov kakih 25, tako, da nas je zdaj že kakih 50 in še nekaj čez. — Le krepko in vztrajno naprej in navzgor!

g Iz Krizev pri Trzinu. Naj vam opišem nekoliko, kako pri nas živimo in se gibljemo, zato mi dovolite, da posežem nekoliko nazaj. Od 22. do 29. oktobra obhajali smo pri nas sv. misijon, katerega so vodili očetje iz druž-be Jezusove. Udeležba je bila prav dobra, sv. zakramente je prejelo 1400 oseb, večinoma iz domače fare, za kar bodi g. misijonarjem izrečena na tem mestu iskrena zahvala. — Dne 15. novembra pa je prihitel med nas dr-žavni poslanec Demšar in je na javnem shodu poročal o delovanju državnega zbora. — Na praznik brezmadežnega Spočetja M. D. pa je priredilo društvo zabavni večer s predava-njem; predaval je g. profesor Debevec iz Kranja in sicer o društvenem življenju. — V nedeljo, dne 13. decembra popoldne pa pri-deta nenadoma in nepričakovano gg. državni poslanec I. Gostinčar in pa kandidat župnik Piber. Zbralo se nas je zopet lepo število v društveni sobi pri volilnem shodu. G. državni poslanec Gostinčar nam je hitro povedal ne-kaj o slepariji socialnih demokratov, kako ljudi farbajo, g. župnik Piber pa je rekel, da ne obljubi nič, ker kot kandidatu S. L. S. mu ni treba nič obetati, njegov program je pro-gram S. L. S., in kako dela S. L. S., vam je že itak znano. Volitve pri nas minile so še dosti mirno. Piber je dobil 102 glasova, Bar-tel 29, eden pa je bil neveljaven. — Sedaj pa nam društvo pripravlja božičnico za novo leto, potem pa zopet eno predavanje.

Idrijske novice.

n Iz Čekovnika nad Idrijo. Pravijo, da je tista žena najboljša, ki se o njej nikoli nič ne sliši, ravno tako se tudi od nas skoro nič ne sliši, pa ne mislite, da spimo spanje pravič-

nega, tudi pri nas se prav pridno bere »Domoljub« in drugo naše časopisje in knjige. Sedaj, v času, ko so se predstavljal kandidati za deželni zbor, tudi nas niso pozabili naši socialni demokrati in so hodili od hiše do hiše ter na vse pretege vsiljevali in agitirali za rdečega Štravsca. Nekoč sta dva sodruga prišla v neko hišo, pripovedovala sta, kaj bo vse dosegel Štravs, ako bo izvoljen. Zabavljala sta čez »Domoljub« in tako naprej. Ko smo pa vprašali navzoča sodruga, ako ima dovolj zmožnosti njihov kandidat za deželni zbor, da bo lahko zastopal kmečke interese, sta odgovorila, da bo Štravs zraven Ganglina kot policaj in mu pripovedoval svoje skrivnosti. Ko sta slednjič videla, da se nas njuna rdeča barva ni hotela le nič prijeti, sta jo vendar še dosti zgodaj odkurila. Pri vratih je eden še rekel: ako ne boste Štravsca volili, ne prideva nikoli več v vašo hišo. Prav je, da sta jo še dočasa odkurila, ako ne, bi mi tema rdečkarjema že pokazali, kje je pustil zidar luknjo. Za enkrat povemo, da se ne pustimo od rdečih bratcev prav nič terorizirati, ampak držali se bomo vedno naše S. L. S. Kakor ne gresta ogenj in voda skupaj, tako ne gresta demokrat in kmet skupaj, zato proč s tistim »Naprejem«, ki ga vsiljujejo, in v peč ž njim. Nasprotno si pa naročimo »Domoljuba«, in tako ne sme biti hiše pri nas, ki bi ne bila naročena na ta prekristni list.

† Josip Strnad. Umrli je dan pred svetim dnevom v Idriji g. Jos. Strnad v najboljših letih. Doma je bil v Idriji. Pred 15 leti je pel z dvema tovarišema, ki sta oba umrla že pred njim, v Idriji novo mašo. Služboval je v dušnem pastirstvu v tržaški škofiji. Zadnja leta je bil kapelan v Podgradu. Prva služba njegova je bila zelo naporna. Pri nekem ponočnem obhajilu v hudi burji se je močno prehladil. A je vendar dolgo ključoval bolezn, dokler ni zadnje leto vedno bolj pešal. Ker ni mogel več opravljati dušnopastirskih dolžnosti, je bil prisiljen prositi pokojnine. Pa predno je vlada rešila njegovo tozadevno prošnjo, je odšel — kakor upamo — uživati boljšo pokojnino. Pri faranih je bil povsod priljubljen, kjer je služboval.

» Občni zbor »Katoliške delavske družbe« v Idriji za leto 1908. se je vršil dne 20. decembra. Z zanimanjem so poslušali udje tajnikovo poročilo o društvenem gibanju v preteklem letu. Med drugim je z veseljem naznanil, da društvena zastava ni več z dolgom obremenjena. Blagajnik nam je povedal, da so dohodki — okrog 2000 K — pokrili izdatke, znašajoče tudi okrog 2000 K. Knjižničar tudi ni zamolčal težkoč, z oskrbovanjem knjižnice združenih. Potožil je, da nekateri udje drže predolgo knjige doma, da jih trgajo ali dajejo otrokom v roke. Časnike da nekateri tudi odnašajo iz društvene sobe in da jih oni čisto ne dobe, ki jih hodijo brati. Na vsporedu je bil volitev novega odbora za tri leta. Izvoljeni so bili vsi dosedanjí odborniki, nova člana sta le: Mihael Viler in Mihael Jež.

» Božična veselica. Kakor vsako leto, tako je tudi letos naredila »Katoliška delavska družba« svojim udom o Božiču veselje. Društveni pevci so prav dobro zapeli par pesmi in orkester se je tudi postavil. Igra je bila zelo lepa, le žal, da nismo mogli docela dejanju slediti, ker so nekatere gospodične prethi govorile. Priznati jim pa moramo, da so pokazale svojo spretnost v kretanjih in da so se svoje vloge tudi dobro naučile. Le žal, da nimamo primerne dvorane za take prireditve.

» Prijeten Silvestrov večer sta nam priredila telovadni odsek in katoliška delavska družba. Najprej smo videli prav veliko slik, ki so predočevale življenje cesarjevo, s pomočjo skioptikona. Zatem so se vrstile pevске in godbene točke. Vmes so pa devali

naši vrli telovadci kratke dramatične prizore, kot n. pr. »Slikar«, »Mlinar in njegova hči«. Mladenci so pokazali, da je v njih dovolj talentov, če le ne bodo teh talentov zakopali. Torej mladina, bistri si um!

» Ne more pozabiti srečnih dni, ko je komandiral župana, nekatere realne profesorje in druge zavedne (?) Idrijske naprednjake. Julče, kaj ne, dež za solncem mora biti? Čakal je, da bodo v šestih tednih občinske volitve, da bo prišel stari, po višjem oblastvu kaznovani in odstavljni odbor nazaj na krnilo. Pa ga odlašanje leži in svojo jezo je izlil v liberalni dnevnik. Začel je napadati javno g. gerenta Jos. Zazula, češ, da je njegovo delovanje protipostavno. G. gerent mu je dejal, naj se raje obrne na postavno gosposko. Toda tajnik Julče je postal še predrznejši in je v »Slovenskem Narodu« napisal odprto pismo na g. deželnega predsednika barona Schwarza in tega poziva, naj idrijskega gerenta odstavi, češ, ker je tak gerent mestu v nečast. Da občinski tajnik na tak način sramoti svojega predstojnika, to je bilo preveč in gospod gerent je

» Tajnika Julčeta Novaka odslovil. Hudo nam je, da je mož postavljen na cesto, dasiravno zagrizen političen nasprotnik. Ali tega si je g. Julče sam kriv. Ko bi bil takrat odnehal, ko je bil opozorjen, da je njegovo ravnanje nedovoljeno, bi bilo dobro. Ker je pa mislil z glavo zid prodreti, si je pa glavo razbil. Ali naj g. gerent še dalje gleda to tajnikovo norost? Kdor je nevsprejemljiv za svet, ta tudi ne zasluži pomoči.

Vipavske novice

» Ogenj. Na novega leta dan proti večeru se je vnela hiša posestnika in cerkvenega ključarja Andreja Kobala na Slapu. Ogenj je nastal nekje v dimniku. Precej je bila vsa vas skupaj in dobri ljudje so spravili živino iz hleva in gospodarskega poslopja vse, kar se je še rešiti dalo. Tudi gasilno društvo iz Vipave je prihitelo na pomoč. Divjala pa je grozovita burja, tako, da je bil ves trud obvarovati hišo in gospodarsko poslopje zastonj. Z velikim naporom se je gasilcem posrečilo, da so obvarovali vino in klet, drugo je zgorelo vse. Sreča v nesreči je bila, da ogenj ni nastal ponoči in pa da je Kobalova hiša tako kraj vasi, da druge hiše niso bile v nevarnosti. Ko bi bil ogenj nastal kje sredi vasi, šla bi bila ob ti luti burji cela vas, zlasti še ker nimamo ne vode, ne vodovoda. Vodovod se nam obeta, naj se torej dotične oblasti požurijo, da dobimo čimprej to tako krvavo potrebno napravo. Kobal je bil sicer zavarovan, a vendar je vreden največjega pomilovanja, ker je zdaj na zimo brez hiše in strehe. Upamo, da mu bodo dobri ljudje radi priskočili na pomoč, da si čimprej postavi razrušeni dom. — Srčna hvala pa vipavskemu gasilnemu društvu, ki je tako hitro prišlo na pomoč in delalo z največjim naporom do polnoči, hvala gospodom orožnikom, ki so skrbeli za red in celo sami pomagali pri delu, hvala tudi vsem drugim za vsa dela krščanskega usmiljenja. Vrlemu in sedaj tako nesrečnemu Kobalu pa naše iskreno sožalje. Želimo mu, da se mu kmalu dvigne nov, tepši dom, in da v njem doživi še mnogo srečnih dni.

» Z Goč. Na sv. večer minulo je deset let, odkar je novi pevski zbor, poznejši »Nanos«, prvič zapel v mogočnem zboru — 36 mož — v cerkvi. Navdušeno je ljudstvo pozdravljalo ta nov korak vrlih goških mladencev in mož. To navdušenost so tudi dejansko pokazali, ko so ti pevci nekoliko mesecev pozneje ustanovili pevsko društvo »Nanos«, ker pristopilo je

k društvu nad 100 članov. A žal, da je ta navdušenost trajala le par let, potem pa jela hirati in naposled popolnoma izginila, tako, da sedaj lahko prešteješ člane »Nanos«, razum pevec, vse na prste ene roke. Kdo je temu kriv? Pevci gotovo ne. Oni izvršujejo stavljeni si nalogo, povzdigniti cerkveno petje ter z dostojnim narodnim petjem izpodrinuti mrzazano petje, s tisto vnemo, kakor so zapričeli pred desetimi leti. In vendar tako malo zanimanja za to društvo, katero se ni strašilo vedno in povsod kazati svojega verskega prepričanja, tudi takrat ne, ko je po Vipavskem vihrala še nasprotna zastava. Ni bilo shoda v Vipavi, kjer so nas naši vrli kandidati, oziroma poslanci navduševali, da ne bi »Nanos« prepeval. Tudi pri vseh skupnih romanjih na Sveto Goro je vselej »Nanos« pel. Tako društvo, ki tako vestno vrši svojo nalogo, pač ne zasluži, da se ga tako prezira. Res je, da jih je več, posebno letos, ko jim je Bog dal res obilo in dobre kapljice, ki so precej mošta darovali pevcem, za kar bodi vsem izrečena najpriščnejša zahvala. A društvo potrebuje poleg telesne tudi duševne hrane. Tudi jih je nekuj, ki društvo kako kronco na tihem darujejo, za kar jim srčna hvala. A ti bi društvu veliko bolj koristili, ako bi k društvu kot člani pristopili, ker s tem bi društvu povzdignili ter bili nekaka privlačna moč ter v spodbudo drugim in pevci bi, ako bi se ne čutili tako osamljene, še z večjo vnemo in veseljem nadaljevali svojo pot. K vsakoletnemu občnemu zboru vas je društvo po »Domoljubu« vabilo k obilni udeležbi, a bil je glas vpijočega v puščavi. Sedaj ob desetletnici se zopet »Nanos« obrača do vas, dragi župljanje, ter vas vabi, da se udeležite občnega zbora, ki bo v nedeljo, dne 10. prosinca po popoldanski službi božji v prostorih goškega župana. Priidite, ker »Nanos« nujno potrebuje pomoči. Iz nič zamore samo Bog kaj storiti, društvo se pa iz nič ne more vzdržati. In gotovo vam ne bi bilo ljubo, ako bi »Nanos« se razdružil, ker ž njim bi prenehala tudi lepo cerkveno petje. Društvo bi gotovo že razpadlo, ako ne bi imelo brezplačno prostor in razsvetljavo. Udeležite se torej občnega zbora, da tako dejansko pokažete, da ste res prijatelji lepega in poštenega petja. Tako bode »Nanos« še prepeval svojo himno:

Kakor Nanos skaloviti,
Bodi naše društvo zmir,
Nič nas ne sme vkloniti,
Kviško srce in ozir!

Iz raznih krajev Notranjske.

— Prem. Prav slovesno smo v nedeljo, dne 27. t. m., zaključili trojni jubilej, katerega smo ob določenem času v cerkvi še primerno proslavili. Cesarsko slavnost dne 2. decembra so posebno povzdignili dosluženi vojaki, ki so se slavnosti s pripetimi svetinjami in odlikovanji korporativno udeležili. Tri s premskega gradu vihrajoče jubilejne zastave so privabile polno naroda v prostorno grajsko dvorano, v kateri je prvič v javnosti nastopilo naše mlado s. k. izobraževalno društvo. Po primernih deklaracijah so dekleta Marijine družbe predstavljale »Lurško pastirico« tako dobro in dovršeno, kakor se ne zgodi vselej in povsod. Vzrok temu je naravna zmožnost naših zavednih Notranjcev, in sodelovanje vseh moči, kar jih je na deželi na razpolago. Z ljubeznijo so se pridna dekleta oklenile naše vrle učiteljice gdčne. Lojzike Baša, svoje rojakinje, in premagale vse težave. — O koliko bi naše

učiteljice potom naših društev lahko storile v javnosti posebno za izobrazbo deklet, ako bi razumele svoj poklic v tem oziru! Pa za sedaj se večinoma ne marajo »mešati« med priprosti narod. Ni napredno! Dokler pa se to ne zgodi, učiteljstvo tudi ne bo imelo potrebnega ugleda pri narodu. V častnem številu (102) so tudi naši možje 14. decembra oddali svoje glasovnice za nadučitelja Ravnika, v katerem poznajo prijatelja ljudstva. — »Same dušne revčke« je imenoval dopisnik »Notranjčka« večkrat člane obeh društev; pri slavnosti so se pa tudi njegovi navzoči bralci in prijatelji čudili napredku in dobro zabavali. — Adventne pridige proti alkoholu niso bile mnogim nič kaj všeč, v nedeljo so se pa prepričali, da tudi brez alkohola, tobaka in plesa in balina se more človek dobro zabavati. Na splošno željo se igra na Sv. treh Kraljev ponovi. V kratkem nastopijo tudi naši mladeniči, ki so pri tej priredbi gotovo dobili več veselja za izobrazbo.

n Iz Košane. Nič se nam ne zdi boljše, nego to, da zbira naš g. kaplan mlade fantje v telovadnem odseku, da se tamkaj pridno izobrazujejo. Kak razloček je med temi fanti in onimi zunaj odseka, ki so vneti le za pijačo in seje pri litrih. Pa se še dobé s slepoto udarjenji, ki ne vidijo slabih sadov nasprotnega pevskega društva. Stariši, vprašamo vas, ali ne vidite, odkod prihaja preklinjanje, razbijanje in divjanje. Ali še ne vidite, kje se kuri. Najbolj pa nas može bode, da pevsko društvo še hoče biti neko izobraževalno, dobro društvo, pa je skrajno liberalno in zato silno nevarno in veri nasprotno. Evo vam samo nekaj dokazov iz l. 1908.: 1. Naši ljubljanski in Dev. Mar. poljski telovadci so imeli javno telovadbo in predstavo v Šmihelu, a to društvo je dalo izjavo, da se ne more udeležiti te veselice. 2. Namesto k predstavi Marijine družbe, šlo je društvo povečevati liberalno veselico v Orehek do belega dne. 3. V njih društveni sobi krijejo mizo liberalne cunje, katere povsod vsiljujejo. 4. Svoje pevske vaje pričenaajo najraje s čukovo pesmijo. 5. V postu so osrečili Bistrico s svojimi inštrumenti. 6. Pred pustom so igrali kar po vrsti po gostilnah, da bi mladina ne pozabila plesati. 7. Tuči liberalni shod v Kamniku jim ni bil predaleč. 8. V liberalne Senožeče tudi ni bil previsok hrib in predolga pot. 9. Pri dopisih in naznanilih pozna to društvo le liberalnega »Notranjca« in brezumni »Narod«, da vanje dopisuje. Kdor to društvo zagovarja, je slepec ali pa peklac. Če vam ni dosti naštetih liberalnih dejanj, vas prihodnjič še bolj pokažemo. Nasvet vam damo ta-le: Ude in predsednika iščite na prihodnjem občnem zboru po Orehku, Senožečah, Bistrici in Kamniku. Zakaj, pri naš pošten človek ne bo ne ud, še manj kot predsednik v potuho liberalnemu društvu. — Opazovalec.

n Vrh nad Rovtami. O Božiču smo obhajali devetdnevno v devetih hišah na čast Materi božji in rojstvu našega Gospoda. Dne 6. januarja, na dan sv. Treh kraljev, patrona naše farne cerkve, smo imeli celodnevno če-

ščenje sv. Rešnjega Telesa in romarski shod, in ste vabljeni od daleč in od blizu, da pridete počastiti sv. Tri kralje in sv. Rešnje Telo na Vrh.

n Iz Starega trga pri Ložu. Orehi in lešniki, na katere je bila »Dekliška zveza« na Šentjanžev dan povabila svoje članice pa tudi nečlanice, so prav dobro ugajali. Pripravila jim je bila pončno predavanje ter ljubko deklamacijo. Članica Grlj, ki se je bila v jeseni udeležila podučnega tečaja za bolniško oskrbo v Ljubljani, nam je podala v svojem predavanju mnogo uvaževanja vrednih nasvetov. Govorila je nekoliko o ranah sploh, natančneje pa o krvavitvi iz žil, nosa, pljuč in želodca, o senah ali preležanosti ter o opeklinah, in kako je postrežnici pri takih nesrečah se ravnati. Res primerna snov za ženska predavanja. Članici Kovič in Potecin pa ste prav ljubko deklamovali Sardenkovo »Samostansko lilijo«. Prav dobro ste pogodili svoji ulogi. Res, bili so lepi orehi in lešniki!

n Iz St. Petra na Krasu. Novoletnih voščil so se odkupili v podporo občinskih revežev z zneskom 80 kron sledeči gospodje in gospe v občini St. Peter: Abram, Pirnat, Bevk, Černe, Podboj, Tomšič, Leker, Pitschmann, Andrš, Klasek, Juch, Schellier, Fahnschreiber, Oswald, Gostiša, Princ, Wodenig, Reber, Cvetnić, Pavlič, Kalan, Babnik, Zele, Ribnikar, Klobučar, Pišek, Sever, Blaznik, Jarc, Kozjak, Lozar, Ster, Sila, Zaplata, Križaj, Spilar L., Mekina, Spilar F., Krašovec, Kovačič, Knafele, Bergoč, Zele, Margan, Avcin, Sterle, Bole, Korbar, Geržina, Kreutzer, Senller, Rupp, Kaprol, Medica, Zeleznij, Zafred, Dekleva, Bratoš, Žitko, Berne, Sabec, Penko, Justin, Kattonij. Izreka se vsem zahvala za dobroto, katero so izkazali ob novem letu občinskim revežem.

n Iz Hrenovic. Z novim letom nov napredek in nove navade. V neki vasi iz naše fare je bilo doslej v navadi, da če so hoteli imeti fantje ples, so najeli godca, šli v gostilno ter tam plesali, zlasti je bila plesalcem zavetišče liberalna gostilna v doljem koncu vasi. Zadnjič pa ni hotel dotični krčmar dovoliti plesu v gostilni, zaradi tega, ker se je bal vedno večje kazni. Ko pa že niso hoteli fantje iskati prostora za ples drugod, — čujte naprednost! — izmislile so si napredna dekleta to: bomo na same najele drugo hišo in same šle po godca, fantje bodo pa uže vseeno prišli, prinesli vina, in bomo plesali, da bo kaj. In tako se je tudi zgodilo, plesali so na praznik sv. Štefana do dveh čez polnoči in kar je bilo premalo, dodali so še drug večer. In to se vé, da je ob takih prilikah malokdaj brez prepričev in tepežev. Vprašamo v to pristojne oblasti, ali bi se ne dalo tako počenje postavno zabraniti? — Sicer pa ne velja ta naprednost splošno za vse. Je tudi pri nas še dokaj nepokvarjenih fantov in deklet. Živa potreba bi bila torej, da bi se ti zbrali v kakšno katoliško slovensko izobraževalno društvo, katero bi bilo tudi v naši fari prav potrebno. — Za danes naj zadostuje to, če se bodo pa še za naprej dogajale take nerodnosti, bomo pa prihodnjič imena takih prirediteljev povedali bolj glasno, zlasti imena takih vzor-deklet. — Opazovalec iz vasi.

Dolenjske novice.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Z Rake. Na dan sv. Štefana se je pokazalo, pod kako dobrim vodstvom je mladina na tukajšnji šoli. Posebna čast gre gospici Frančiški Lunder, ki je prav izborno podučila nadebudno mladino, da so uprizorili v šoli igro »Betlehem«, ki je prav dobro uspela. Čudili smo se, kako lepo so povdarjali otroci besede pri deklamacijah, zato jim gre vsa čast. Petie iz mladih grl je presunilo vse navzoče, ki so se zbrali v toliki množini, da je bilo treba igro ponavljati. — Zeleti bi bilo, da bi se na Raki ustanovilo izobraževalno društvo, da bi se ljudje prebudili iz zimskega spanja.

d Iz Dobrepolj. Zahvala. V nedeljo so imeli mladeniči Marijine družbe lepo božičnico v kaplaniji. Tem povodom je daroval za tombolo g. poslanec F. Jaklič toliko lepih, res dragocenih dobikov, da se moram javno zanje gospodu poslancu v imenu vseh mladeničev najtoplejše zahvaliti. — Jožef Kučič, predsednik Marijine družbe.

d Iz Ribnice. Zadnji čas so začeli po naših vaseh ribniški »Sokoli« prav pridno »sokoljevati«. Manjka jim najbrže članov, zato so jim slednjič tudi naši kmečki fantje dobri, da jim bodo le stali pridno v paradi in da bodo ribniški »magnatje« lahko komandirali nad »gumpci«. Fantje in očetje! Pozor, dokler je še čas, da vam ne bo še kdaj žal! Čuvajte se nepremišljenih obljub in dobro preudarite to, zakaj vas niso vabili takoj ob ustanovitvi sokolskega društva! Četudi pa vam tisočkrat in tisočkrat zatrjujejo, da niso liberalci, da so izven strank itd., in prisegajo le na absolutno narodnost, se s tem lažejo, ker »Sokoli« je vedno bil, je in morda tudi bo še nadalje liberalno društvo. Svoje nadstrankarstvo je, žalobog, že mnogokrat pokazal, le pogledite samo može, ki so njegovi voditelji! Toliko za danes! Ako še to ne bo zadostovalo, se zopet oglasimo! Za danes naj bo le to v svarilo fantom in v preudarek starišem!!!

Iz raznih krajev.

n Iz Brestovice na Krasu nam pišejo: Veste kako smo začeli novo leto 1909? S krstom trojčkov. Marija Tavčer, žena Franceta, kamnarja iz Brestovice h. št. 69, povila je na dan novega leta trojčke, dve hčerki in enega sinčka. Pri sv. krstu dobili so imena betlehemske družine Krist-jan, Jožefa, Marija. Ker so šibki in slabotni, ni pričakovati, da bi dolgo živeli. — Pa trije angelci bodo!

Iverl.

Najdražja bi morala biti možu žena, pa je — žal — največkrat njena obleka.

...

Kar je pri opicah posnemanje, je pri ljudeh moda.

GORIŠKA.

Kam z vinom na Goriškem.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o vinski krizi na Goriškem. Pa recimo še mi katero o tej za naše ljudstvo tako važni

zadevi. Kdor misli, da kriza ponehuje, se moti. Za seboj imamo le še začetek krize, pred seboj — njene posledice. Kakšne so te?

Ljudstvo trpi ogromno gospodarsko

škodo. Normalna cena vipavskega vina n. pr. je bila druga leta liter po 30 vin. in več na debelo, letos pa po 20, ali še cenejše. Kdor je v stiski, mora dati vino celo po 16 vin. liter, kar ni nobena cena.

Tudi z briskim in furlanskim vinom ni boljše. Znan nam je slučaj, da je prišel Furlan ponujati v Gorico svojega »furlana« po 14 vin-liter. Vino nima cene, ne kupca. Kmet mora v tem času navadno poravnati svoje obveznosti, t. j.: plačati mora obresti od dolgov, plačati davek, plačati posle, poplačati dolg v botegi in še sto drugih reči. Če hoče vsemu zadostiti, mora prodati, seveda če more, vino za vsako, še tako nizko ceno. Ali pa si mora obesiti na vrat nov dolg na račun vina, ki se suši v kleti. Od tega dolga bo treba zopet plačevati obresti, ne glede na to, kdaj in kako bo mogel prodati vino. Gospodarska škoda je torej zelo, zelo občutna. Kmet leze vedno v nove dolge.

Še bolj trpi kmet moralno! Naj nam kdo pritrdi ali ne, resnica je, da sedanja vinska kriza moralno strahovito ugonablja našega kmeta. Ker vino nima nobene cene, se ljudem v njihovem obupu vino tudi prav nič ne smili. Poznamo vasi, kjer pijejo vino za zajutrek, kosilo in večerjo kakor vodo ne le može in fantje, ampak tudi žene in dekleta ter celo otroci. Resnica je sicer, da ljudje tudi druga leta ne varujejo otrok in sebe pred alkoholom; toda letos je to še hujše. Po mnogih vaseh so zaprli krčmarji gostilne, ker se ne izplača prodajati vina; toda obup, lahkomišelnost in obilica vina je povzročila, da se namesto po krčmah, sprehajajo letos cele družbe dobrovoljčkov po vinskih hramih, kjer delajo drug drugemu kratek čas, pozabljajo skrb in zabavljajo nad slabimi časi. Tako pada kmet tudi v moralnem oziru. Drugo delo zastaja, kmet se udaja lahkomišeljstvu. In posledice? Te so za kmeta uničujoče! Kaj pa škodujejo take razmere z zdravstvenega stališča, to se ne dá označiti s par stavki. Škoda je tudi v tem oziru ogromna.

Temu je treba od pomoči. Kako?

Žalostno je, da je kmet ravno v sedanjih resnih časih premalo združen. Po deželi hodijo v novejšem času nekaki novi kmečki proroki, zvali »agrarci«, ki pravijo, da bodo pomagali kmetu. Toda z zabavljanjem se ne rešuje tako važnih vprašanj, kakor je ravno vprašanje o vinski kupčiji. Za rešitev takih vprašanj je treba previdnosti, resnosti, dela in nesebičnosti. Želeti bi bilo, da bi v bodoče to stvar organizirala naša zadružna organizacija potom »Goriške zveze«. Kakor čujemo, se je že letos v tem oziru nekaj ukrenilo, kolikor je bilo mogoče. Za sedaj ne kaže drugega, nego prav izdatno skrbeti za to, da privabimo tuje kupce v deželo. To nikakor ni še prepoznano. Naš nasvet je tale: »Domoljub« je razširjen po Slovenskem v več nego 20 tisoč iztisih. Skoro vsaki drugi kmet na Kranjskem ga ima; razširjen je zelo tudi na Koroškem. Zato bo dobro, če kmetje iz vsake posamezne vasi, ozir, občine pošljejo »Domoljubu« podatke o vinu v dotični občini. Tako bodo kranjski in koroški kupci opozorjeni in poučeni, kam naj gredo iskati vino. Tozadevne dopise naj se pošilja na uredništvo goriškega dela »Domoljuba« v Gorico, Gosposke ulice 6. Taka reklama

ne bo stala nič, pa bo zalegla precej. Toliko za danes. Ob priliki bomo izpregovorili o tem, kaj naj se po naših mislih stori za v bodoče. Kmetje-vinorejci! Na delo, na noge! Pošiljajte poročila! Vinske kupce po Kranjskem, Koroškem in drugodi pa opozarjamo na ta poročila v »Domoljubu«. V vzajemnosti je naša kmečka rešitev!

Novice.

Širite »Domoljuba«! Sedaj v novoletnem času je prilika, da gremo z uspehom na delo za razširjenje v s e s l o v e n s k e g a kmečk e g a g l a s i l a »Domoljuba«. Ne bomo Vam hvalili in priporočali lista. Najboljše priporočilo si je list sam. Posebno opozarjamo pri tem na goriški del lista, ki bo prinašal novice iz Goriške. Nadalje Vas opozarjamo na mesečno prilogo »Društvenik«, ki bo prinašala poročila o vseslovenski izobraževalni organizaciji in navodila za vodstvo društev. Takega lista nam je krvavo treba. Opozarjamo čitatelje tudi na prilogo »Naš kmečki dom«. Naši gospodarji, gospodinje in dekleta potrebujejo takega lista. Vse to ne bo stalo več kot 3 Kna leto. Nihče se ne more izgovarjati, da je to preveč. Komur je 3 K preveč za tak list, ni vreden, da zna brati.

V našem časopisju opazujemo predvsem žalibog eno pomanjkljivost: premalo se ozirajo na razmere in dogodke v drugih slovenskih pokrajinah. Za boljše bodočnost kmečk e g a s t a n u j e p o t r e b n o, d a s e k m e t o r g a n i z i r a . M i h o č e m o, d a b o v e s s l o v e n s k i k m e t o r g a n i z i r a n v e n o m o g o č n o k m e č k o a r m a d o, k i n e p o z n a n i k a k i h d e ž e l n i h m e j . P r e d p o g o j t a k i o r g a n i z a c i j i p a j e s m i s e l z a c e l o k u p n o s t . K m e t m o r a s p o z n a v a t i r a z m e r e d r u g o d, m o r a p r i t i v s t i k z d r u g i m i k m e t i, p o t e m š e l e d o b i s m i s e l z a s k u p n o s t . T a s t i k p a n a j t v o r i v p r v i v r s t i s k u p n o g l a s i l o »Domoljub«. Ta list naj pripravljajo pot skupni kmečki organizaciji in po nji boljši skupni bodočnosti slovenskega kmeta. To je poglavitni vzrok, zakaj vam priporočamo: Širite »Domoljuba« po Goriškem!

Dopisnike z Goriškega prosimo, naj nam dopisujejo v »Domoljubu«. Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Fr. Kremžar, urednik, Gorica, Gosposke ulice 6. Dopisi naj bodo v Gorici zadnji čas v nedeljo dopoldne.

Vojaškega dezerterja, ki je pobegnil od planinskih lovcev, ki so nastanjeni v Kanalu, so iskale na Novega leta dan po kanalskih in tolminskih hribih vojaške in orožniške patrulje. Ena vojaška patrulja je napravila ta dan naporen marš od Kanala po hribih ob meji čez laško dolino do Šebrelj v cerkljarskem okraju, odkoder je begun doma. Niso ga našli, ker je šel najbrže čez mejo na Laško. Fantje-planinci so šli iz Kanala ob 6. uri zjutraj in so cel dan hodili po hribih. Zvečer ob 7. uri so se z vlakom vrnili od Sv. Lucije v Kanal.

Socialni demokratje na Goriškem se zelo živo gibljejo. Povsodi prirejajo shode, na katerih posebno agitirajo za

svoje liste. Zadnji čas so imeli shode v Solkanu, Podgori, Mirnu, Dobravljah, Sovodnjah in Otaležu. V Solkanu so spravili med ljudi 100 iztisov njih lista; vsiljujejo ga celo kmetom, akoravno je socialna demokracija po svojem programu nasprotnica kmečkemu stanu. Naših društev dolžnost je, razširjati naše krščanske liste.

Kot pes in mačka se gledajo sedaj liberalci in socialisti. Tako se obdelavajo, da je veselje. Ko bodo prišle volitve, bodo pa socialisti zopet kot en mož šli voliti liberalne kapitalistiške kandidate. Bomo videli, če ne bo res.

Iz Pevme (pri Gorici) smo dobili na merodajne kroge vprašanje, kaj je s poštnim uradom v Pevmi. Ljudstvo je nevoljno, ker poštna uprava toliko časa zavlakuje ustanovitev poštne urada v Pevmi. Tako se ne sme zavlakuje takih zadev.

Velikanska burja je brila po Vipavskem v terek in sredo pred novim letom. Nekdo je imel opravka pri sodišču v Ajdovščini. Zljubilo se mu je v tej burji sesti na kolo in se odpraviti s kolesom v Ajdovščino. Toda burja ga ni pustila naprej. Na sredi pota ga je položila na cesto, sodišče pa v »kontumacijo«.

Predavanja. Batuje 10. t. m. o pogodbah. — Rihemberg 10. t. m. skioptikon. — Podgora 6. t. m. skioptikon. — Gorica 12. t. m. o potresu. — Vel. Žablje 17. t. m. skioptikon.

Žaljenje slovenskega jezika. Na novi bohinjski železnici so uvedli tudi takozvane »retourkarte« t. j. vožne listke za nazaj. Na teh listkih so tiskana imena slovenskih krajev, kjer ne prebiva niti en Nemec ali Lah, v vseh treh jezikih; ime mesta Gorice pa je tiskano le v blaženi laščini in nemščini. Zahtevajmo enakopravnosti tudi tukaj!

O novih deželnozborskih volitvah se govori tuptam; toda gotovega se sedaj še ne dá reči ničesar. Agrarni liberalci se pripravljajo za vsak slučaj s tem, da prirejajo številne shode, enako socialisti. Agrarni Mermolja baje zato hodi po Tolminskem, ker namerava — kakor govore agrarci — nastopiti v tolminskem glavarstvu kot kandidat. Tam, kjer ljudstvo ni podučeno in dovolj izobraženo, imajo ti ljudje lahko delo. Zato kličemo: Ljudstvu izobrazbe! Ustanavljajmo poštna društva! Širimo dobre liste, posebno »Domoljuba« in druge liste, ki zagovarjajo krščanska načela in kmetove koristi!

Deželni zbor se snide 7. t. m. Skoro gotovo bo deloval, ker pride najbrže do sporazumljenja.

Novice iz Gorice. Električni tramvaj bo začel teči, kakor vse kaže, tekom tega meseca. V sredo dne 30. decembra je bila kolavdacija električnega tira, ki se je baje obnesla povoljno. Na prehodu iz Gosposke ulice na Korenjski trg so morali tir preložiti, ker bi bili sicer v nevarnosti pred tramvajem ljudje in vozovi. — Vode manjka v mestu; a nihče se ne zmeni, da bi se kaj potrebnega ukrenilo. Neki inženir se je izrazil v goriškem magistratu, da se gospodje na mu-

nicipiju le kregajo in italijanstvo rešujejo. Kedar pa pride do tega, da bi kaj pametnega sklenili, ne zna noben nobene pametne ziniti. To je resnica. Liberalci so povsodi enaki. — Črne zastave so visele raz nekaterih hiš radi grozne potresne nesreče v Italiji. Po zidovih so nabiti črnoobrobjeni pozivi za nabiranje milodarov. — Izobrazba v goriškem mestu je jako slaba. Na stotine otrok ne zna brati ne pisati, marveč se brez nadzorstva potikajo okrog. Na ta način se vzgajajo propalice. Tako skrbe Lahi za kulturo, t. j. za izobrazbo ljudstva.

S Kobariškega. Še pred kratkim je bil kobariški kmet v popolni gospodarski odvisnosti od kobariških veljakov. Ti kobariški veljaki so želeli popolnoma vladati kmetu. Po njihovem povelju naj bi kmet volil pri občinskih volitvah, po njih povelju naj bi volil deželne in državne poslance, njim naj bi nosil svoj denar. Toda kmet se je zavedel. Začel se je izobraževati. Na Kobariškem danes delujejo že prav veselo štiri izobraževalna društva. Kmet se je začel gospodarsko osvobajati s posojilnicami in gospodarskimi društvi. Radi tega je veliko vpitja v liberalnem Izraelu. Sedaj liberalni veljaki in oderuhi vidijo, da se je kmet začel osamosvajati, zato so udarili na drugo struno. Začeli so tudi oni povdarjati kmeta! Toda to ne velja! Nas niso poznali prej, sedaj pa kmet njih ne pozna. Želeti bi bilo še, da bi se katoliška politična organizacija na Kobariškem poživila. — Posojilnica se snuje sedaj na Libušnjem. Kobariški kot je precej zanemarjen. Tam treba posojilnic in društev. Ta organizacija naj bo naš časten mejnik ob laški meji. — Sedaj pritiska pri nas hud mráz. In ravno v tem zimskem času se dá največ delati in doseči po društvih s tihim izobraževalnim delom. Torej: delajmo! (Op. uredništva: Hvala za dopis. Želimo pa, da bi se o našem gibanju na Kobariškem poročalo še kaj obširnejše. Zanimiva bi bila zgodovina kršč. organizacije. Take stvari so zelo poučne za sedanost in prihodnost. Prosimo od naših dopisnikov, da nam ugođe v tej prošnji. Pozdrav!)

Jernej Mermolja je dné 3. t. m. imel v Podmelu shod, ki se ga je udeležilo okrog 50 ljudi s knežskimi ženskami vred. Govoril je, kakor ima navado, o vseh mogočih rečeh. Zanimivo je to, da je priznal, da vsa podivjanost mladine gre na rovaš »Soči« in »Primorcu«. Še bolj zanimivo pa je to, da je rekel, da gredo agrarci v socialno demokracijo, če se jim ne pridružijo vsi kmetje. Sedaj razumemo, zakaj imajo socialni demokratje Mermolja tako v čisljih. Sicer pa je bil njegov govor grozna zmes raznih protislovij.

Postava o kužnih boleznih.

Naznanila.

Posestnik živine je dolžan, če zapazi znamenja kužne bolezni, to takoj naznaniti županstvu in žival na posebnem od drugih živali odločenem prostoru imeti,

najbolje v posebnem hlevu. Prostor, na katerem je žival stala, dobro očistiti, gnoi spraviti iz hleva in ves prostor z apnom dobro pobeliti.

Dolžnost obolenje naznaniti, veže živinozdravnike, živinske oglednike in kornedree, če sami opazijo sumljiva znamenja bolezni ali če jim kdo o tem naznani. Dolžan je tudi to naznaniti vsak, ki ima večkrat opraviti z živino. Predvsem je orožništvo v to poklicano, vsak pa opravičen naznaniti slučaje sumljivih bolezni, če zve zanje.

Osebam, ki naznanijo slučaje kužnih bolezni, lahko politična oblast določi darila od 10 do 50 K, ako so s tem zavrnil razširjanje kužne bolezni. Okužene ali sumljive živali se ne smejo prepeljati iz hlevov. V hlevih, kjer so take živali, ne sme prenočevati drugi kot osebe, ki srežejo živalim. V hlev sme hoditi gospodar, za strežbo odločene osebe, živinozdravnik in osebe, ki jih gosposka za to odloči. Na to mora paziti gospodar.

Župan mora takoj, ko zve o kužnih boleznih ali o sumljivem bolehanju ali poginu, to naznaniti okrajnemu glavarstvu. Dolžan je vse potrebno ukreniti, da se bolezen ne razširja. Župani bodo imeli po novi postavi nekaj širji delokrog in nekaj več opravila.

Bolezen preiskuje okrajni živinozdravnik, ki pokliče župana ali kakega občinskega svetovavca. Posestniku je prosto poklicati k ogledovanju svojega živinozdravnika. Ako se izkaže, da je naznanjena bolezen nalezljiva kužna bolezen, potem obvesti politična oblast o tem tudi sosedne občine, da glede razširjanja bolezni potrebno ukrenejo.

Živinozdravnik napravi zapisnik sumljivih živali, jih tudi zaznamuje in jih sme sam živinozdravnik zdraviti. Za nadzorstvo in razkuževanje odloči živinozdravnik gotove osebe. V okuženih krajih se vršijo večkratna pregledovanja živine, ki jih določi politična oblast. Kako se postopa pri raznih kužnih boleznih, za to bo v novi postavi še za vsako bolezen posebej naznanjeno.

Odškodnina.

Važna bo za živinorejce nova postava glede odškodnine. Po sedanjosti postavi se dobi odškodnina le za živali, ki so bile kot sumljive pobite in za zdrave spoznane. Po novi postavi bo pa pravica do odškodnine zelo razširjena.

Država plača odškodnino:

1. Za prežvekovalce in kopitarje, ako so bili na ukaz politične oblasti umorjeni, če so bili tudi bolnim spoznani;

2. za prežvekovalce, kopitarje in prašiče, če so vsled oblastvenega cepljenja poginoli, in

3. za stvari, razun gnoja, če so bile uničene vsled razkuževanja.

Za živinorejce je ta odredba važna, ker bodo brez skrbi, da vsled živinskih bolezni ne bodo oškodovani. Treba bo torej samo paziti, da bodo vsaki slučaj bolezni pri živini, če je tudi le sumljiv, takoj naznanili županu, če so orožniki bližje, lahko orožnikom ali živinozdravniku. To

bo pa dobro naznaniti v navzočnosti prič, da se ne bo pozabilo, kajti znano je, da velja pred sodnijo izpoved orožnika, ne živinorejca.

Kako visoka bode po novi postavi odškodnina?

Za prežvekovalce in kopitarje, ki se umorijo vsled oblastvenega ukaza in so za zdrave spoznani, ali če poginejo vsled oblastveno ukazane cepljenja in za stvari, ki se uničijo pri razkuževanju, plača država celo vrednost.

Za živali, ki se jih pri raztelesenju spozna bolnim, plača država pri kugi na gobcu in parkljih štiri petine navadne cene, pri drugih boleznih pa polovico navadne vrednosti, le pri vraničnem prisadu za govedi in konje dovoli poljedelsko ministrstvo podporo do polovice navadne vrednosti. Vrednost živali ceni komisija dveh zapriseženih cenilcev in enega organa politične oblasti.

Za prašiče, ki se morajo zaklati ali poginejo vsled cepljenja, ki ga je odredila oblast, bo sledeča odškodnina:

- a) za klavne prašiče 95 odstotkov povprečne tržne cene za čisto vago, kakoršna je bila v pretečenem mesecu v glavnem mestu;
- b) za prašiče za rejo plača ceno, kakoršno določi četrtletno politična oblast v sporazumu s kmetijskimi korporacijami z ozirom na starost in plem;
- c) za plemenske prašiče pa po določilu pod lit. b) z 25odstotnim dodatkom na omenjeno ceno.

V katero vrsto spadajo prašiči, določi vodja komisije.

Za vsled kuge zaklane ali poginole prašiče bode plačala država le polovico vrednosti.

So pa tudi slučaji, v katerih država ne plača zgoraj navedene odškodnine, ampak samo en del.

Ti so:

Če je gospodar ali njegov namestnik opustil predpisano naznanilo o sumu ali začetku kužne bolezni.

Če je isti s tem, da je vedoma bolno ali sumljivo žival postavil v svoj hlev, zakrivil razširjanje kužne bolezni. Če posestnik opusti priložnost, da ne da svojo žival proti bolezni cepiti, kedar to dežela ali država podpira in priporoča. Ako je bila žival bolna prepeljana iz dežel, ki jih ta postava ne zadene.

Cele odškodnine se ne bo dobilo pri živali, katere meso — izvzeti so kopitarji — bi ne bilo vžitno, če bi tudi žival ne bila poginila vsled znamenj kužne bolezni.

Če se posestnik preveč pregreši zoper živinozdravniško-policijske predpise, se lahko zgodi, da ne dobi nobene odškodnine ali podpore, ampak kazni. Treba bode torej natančno paziti, da se bodo živinorejci ravnali po predpisih postave, ker le s tem bode dosežen namen nove postave.

Ker so za razne bolezni tudi nekatera posebna različna določila, se bodo te bolezni v prihodnjem odstavku posebej opisale.

Za krotek čas.

Na trgu. Gospa županja kupuje jajca, ki se ji pa predobna zdé. — Prodajalka: »O, ko bi bila kokoš vedela, da boste vi, gospa, njena jajca kupili, bila bi gotovo bolj debela znesla — toliko spoštovanja pa že ima!«

Brez skrbi. Strežaj prinese lajntantu zvrhano skledo cmokov. »Vraga, kdo bo pa vse to snedel?« — Strežaj: »Jaz, — če se gospod lajkman' ne upate!«

Živalski pogovor. Prešič pravi slonu: »Meni se zdi, da sva midva v sorodu, zakaj podobna so si ušesa in rep, pa tudi tvojega rilca imam nekoliko!« — Slon: »Res imaš lepo domišljijo, dragi moj ščetinec; vendar pa se bojim s teboj stopiti v »žlahoto«, ker bi lahko i k r e dobili!«

Nedeljski lovec: »Dve uri že čakam, pa nobenega zajca ni! Saj vendar nisem še nikoli nobenemu nič žalega storil!«

Varčen popotnik: »Kočijaž, koliko velja vožnja do kolodvora?« — »Eno krono, gospod!« — »Hvala, da le vem, koliko prihranim, če grem peš!«

Dvomljivo pojasnilo. Ko je neki knez potoval po svoji deželici, pride tudi v malo mestice, kjer ga je župan slovesno nagovoril. Pa ravno med govorom pride osel mimo in tako neznansko »riga«, da knez nevoljen zakliče: »Skrbite, da ta osel utihne!« — Preplašeni župan preneha z govorom ter vpraša: »Ali mislite m e n e, svitli knez?« — »Ne, onega,« odgovori ta.

Skrivnosten napis na stari krčmi.

VARII SEV IN S. C. IBRA
TAL. CO. H. OL. TIZ. AVII
EVR. AT.

* C se v latinščini bere kot K.

Svetujemo vam, da ne zanemarjate revmatičnih in protinskih bolečin, bodilajev, trganja po ledjih in križu. Z uspehom rabimo bolečine olajšajoči Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«, 12 malih ali 6 velikih steklenic franko 5 K. Želodec krepilno, gorečico in pehanje odstranjajoče in prebavo pospešujoče sredstvo so Rabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«, 6 škatlic franko ? ? ? ? ? Elsa trg 16 (Hrvatsko).

Zobobol

bolečine v križu, glavi, trganje po udih nam je še vedno ozdravil Fellerjev fluid z znamko »Elsa-fluid«. — Dvanajstletna za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 16. (Hrvatsko).

Friczi.

Otroška odkritosrčnost. Mirko je s svojim očetom prišel k predstavi v cirkus. Mem drugim nastopijo tudi opice ter lepo fino obedujejo pri pregrnjeni mizi. Neka opica pa se spozabi, pograbi krožnik ter ga prične kar z jezikom oblizavati. Tedaj pa tleskne Mirko veselo z rokama in glasno zakliče: »Ha, ravno tako dela tudi moj oče!«

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 7. jan. 1909.

Pšenica, domača	25-50
Rž	19—
Oves	18—
Ajda, črna	19—
Ajda, siva	18-50
Proso, rumeno	16—
Proso, belo	17— do 18—
Ječmen	17—
Fižol, koks	28—
Fižol, mandalon	26—
Fižol, ribenčan	26— do 26-50

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Linc, 2. januarja 1909:

56, 25, 78, 40, 21.

Trst, 2. januarja 1909:

26, 78, 76, 51, 52.

Cena
češko
posteljno
perje

3481 12-1
5 kg novega dobro skubljenega K 9 60, boljsega K 12 —, 5 kg bel skubljenega puha K 18 —, boljsega K 24 — 5 kg snežno-belega puha K 30 —, boljsega K 36 —, 5 kg najfinejšega puha K 48 — 5 kg snežno-belega neskubljenega puha K 24 —, K 30 —, najboljsega K 36 —, Izredno izdatnega belega puha 1/2 kg K 3 60, K 4 80, K 5 40, K 6 —. Pošilja poštnine prosto proti povzetju. Zama na dovoljena proti vrnitvi poštnine.
D. Schnurmacher, razpošiljalnica posteljnega perja, Taus 246. Češko.

Kuverte s firmo.

- - pisma, - -

- račune itd -

izvršuje natančno po

: naročilu :

: Katoliška :

: tiskarna :

v Ljubljani.

Na prodaj imam

dve domačiji

v Temenici pri mali cesti

z vsemi gospodarskimi poslopji, 20 mernikov posestva, travnik in hosta, dovolj za svojo porabo. Ena domačija se proda za K 8000.—, druga pa za K 6000.—. Naslov se izve pri Ivanu Škufca, Draga, pošta Višnjagora. 3439 (1)

Posor, kmetice in dekleta! V moji lekarniški praksi, katera izvirujem že čez 25 let, posrečile se mi je, iznajti najboljše sredstvo za rast las, to je Kaplor št. II. Isti deluje, da postanejo lasje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (lusine) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončiča 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Jurišič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej, ali s poštnim povzetjem b 3142 10-1

Priložnostni nakup!

Krasna žepna ura z verižico K 3-50.

30.000 komadov

kupljenih, zaradi tega pošiljam 1 krasno 36 ur idočo (ne 12 ur) »Gloria« srebrno anker-rem. uro, švic. kolese z lepo gravir oklopjem, s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali pos. ebr. verižico natančno idočo le za K 3-50.

Nadalje ponudim eno pravo pozlačeno 36 ur idočo anker-rem prve vrste švicarsko uro s pozlačeno verižico za 5 K. Triletno pisмено jamstvo za vsako uro. Razpošilja proti povzetju

S. KOHANE, Schweizer - Uhren - Exporthaus.

3508

KRAKOV št. 48.

1-1

Neštevilno priznanj in donoročij. — Za neugajajoče denar nazaj.

No, seda, sem neka! lepega prilekel

v novo leto najtrdovratnejši katar na svetu! Suh vrat, boleča sapila, bodljaje pri vsakem dihu in slez ki se nikakor noče razkrojiti. — Toda človek, zakaj se vendar mučite s tem? Zahtevajte v najbližji lekarni, drožeriji ali prodajalci rudninskih voda za K 1-25 zavoj Sodener-rudninskih pastil (Fay-eve pristne) in stavim, da Vam preidejo vse težkoče ko se vidimo zvečer pri mizi. 3431 1

Glavno zastopstvo za Avstro Ogrsko:

W. Th. Guntzert, Dunaj IV/1, Gr. Neugasse 17.

Proda se

lepo posestvo

obstoječe z lepo domačijo, hišo, velikim hlevom. Pripravno je tudi za kako obrt. Zraven je še veliko zemljišče, njive, travniki in gojzdi. Proda se zaradi potovanja v Ameriko po najnižji ceni. Vrednost je za 30 tisoč kron. Cena pa znaša 24 tisoč kron. Zglasiti se je vsaki čas in pri vsaki priložnosti pri lastniku posestva Janez Zupančič, Pesje 17. pošta Videm pri Krškem Dolenjsko. 13 1-1

Zahtevajte p vsod le drože iz jugoslovanske tvornice drož

Fran Golob & Jos. Polak

glavna zaloga je pri g. Jos. Polak-u, trgovcu Sv. Petra cesta št 9 v hiši Lloyd v Ljubljani.

Postrežba točna in solidna. 3255 12-1

Naročite cenik ur

zlatnine in srebrnine, ki ga pošljem zastoni in po 3134 štne prosto. 26 2

Velika zaloga ur, samo švicarskega izdelka. Vsaka ura je natančno preizkušena in se jamči. — Ne naročajte ur od tujih židovskih tvrčk, ampak obrnite se na trvdko

FR. P. ZAJEC,

urar in edini zastopnik švicarske tovarne ur. — Ljubljana, Mar. trg 56

P. n. občinstvu vljudno naznanjam da mi je podelila c. kr. vlada

koncesijo za posredovanje za nakup in prodajo raznih zemljišč, stavbišč, posestev, gozdov, travnikov, njiv i. t. d.

Kdor želi kaj kupiti ali prodati, naj se izvoli blagohotno obrniti na mojo posredovalnico, kjer dobi pojasni'a, bodisi glede nakupa ali prodaje.

Se priporočam Loreno Rebolj

3186 1

Kranj, Glavni trg 185.

Izborna priložnost za nakup

za trgovce manufakt. blaga in krošnjarje.

Razpošilja se tudi na zasebnike.

40 do 45 m ostanek K 15-—

sortir. v barventu za občeke 78 cm širok, krasni vzorci modnega cefirja za hišna oblačila, srajce in bluze, izborna obeljena domače platno, kanafas, za posteljne prevleke, brisače, kuhinjske brisače. Dostopni ostanek 6-10 metrov zavajeno brez napak in vele-prima kakovosti, perline barve. Ako ne ugaša, denar takoj nazaj. Najmanjše naročilo 1 zavoj za poskušnjo 40-45 metrov K 15-— po povzetju pošilja 7 3-1

tkalnica R. HORNER, Nachod, Češko.

Pri večjem naročilu 3 % popusta.

Zavžijte

vsak dan likerski kozarček **dr. Hommel**-a Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel**-ov Haematogen in zavrnite ponarejanja!

1935 26-18

Zahtevajte zastoni

in franko moj veliki ilustrirani cenik s nad 3000 podobami ur, starih, srebrnih itd.

Prva tovarna ur v Brúxu št. 936 (Češko)

Hanns Konrad

c. in kr. dvorni založnik.
Prava švicarska nik. ank.-remon. ura, sistem Roskopf K 5—, 3 komadi K 14—, Registr. Adler-Roskopf nik. ank.-rem. ura K 7—
Prava srebrna rem. u. a K 840.
Nikak risko! Zamena dovoljena 2622 ali denar nazaj. 30 7

30 dni na poskušajo!

razpošilja na vse strani

Nähmaschinen-Versand-Haus
Strauss,

Dunaj VII., Stiflgasse 21/151.

Wertheim-Elektra K 80—

povsod kot najboljši šivalni stroj sedanosti priznan in vzame vsacega, ki bi se ne obnesel nazaj. Wertheim-blagajne se vidijo povsod. Zahtevajte cenik šivalnih in pletilnih strojev ter Wertheim blagaj. 2626 6 1

Najboljša in najcenejša dobivanja

za muzikalije vsake vrste kakor harmonike, gosli, citre, piščalke, gramofone itd po najnižjih tovarniških cenah.
Dobre gosli K 480, 580, 680, 760, lokraven K 80, 1—, 140, 180, 2—
Najboljše harmonike K 480, 580, 680, 760.
Konzertne citre K 15—, 18—, 25—
Akord-citre K 350, 4—, 6—
Nikak risko! Zamena dovoljena ali denar nazaj! — Pošlji proti povzetju c. in kr. dvorni založnik

Hanns Konrad
Brúx št. 877 (Češko).
Ilustrov. glavni katalog s 3000 slikami zastoni in franko.

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, židovske ulice št. 7.
2049 Cenik na zahtevo zastoni. 20—16

Učenca

za kovaško obrt sprejme 8 takoj 1—1

Jožef Kogovšek
kovaški mojster, Št. Vid nad Ljubljano šte. 67.

Na prodaj je
iz proste roke večji

MLIN

ob Krki z vsem ostalim posestvom.
Več pove naše upravnishvo. 21 1—1

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 6, belega K 10, pranskega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato na-
polnjene, iz
silo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bлага, 1 pernica velikost 110x110 cm z 2 blazinami, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 360, K 4. Proti povzetju razpošilja poštnine prosto pri naročilu od 10 K nadalje.

Maks Berger v Dženičici št. 223.
Češki les. 2599 52—5
Za neugajajoče denar nazaj. Cenik zastoni in pošt. pr

Franc Juvan

posesnik in mlinar **Spodnji Gammeljni**, p. Št. Vid nad Ljubljano
priporoča svoje izborne **mlinarske izdelke**, kot moko, otrobe itd.

V najem

pod ugodnimi pogoji se odda stara, dobro znana

gostilna in mesarija

pri „Preslju“ v Črnomlju.

Natančnejša pojasnila daje gospod **Jožef Jerman**
v Črnomlju hišna št. 41. 3423 (2-1)

Pevc & Koželj

Prva slovenska
irgovina.

Bogata zaloga manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga na debelo in drobno.
Zaloga moke V. Majdiča.
Najnižje cene. Solidna postrežba. Najnižje cene.

Kočevje

v hiši slovenske Kočevske posoilnice.

Posojila

zanesljivim ljudem, zasebnikom in trgovcem, 200—5000
izkazana rečina, diskretna rešitev. **Dieckmann, Berlin**
3212 Prinzenstr. 76. 3—1
Poština za nazaj se prosi.

Protin

revmatizem, trganje, celo najbolj zlasta-
rela bolezen se naglo in zanesljivo odpravi z zavzemanjem iz rasti. snovi pripravljen. **Hemmel - ovesga olja proti protinu in revmi.**
Vsako drgnjenje brez uspeha. Steklenica z navodilom K 6—, Številna, sijajna priznanja.

Chem. Pharm Laboratorium
KARL HEMMEL, Landshut 109. Bavarsko.
2573 96—10

Puške

Lancaster . od K 26—
Flaubertpuške . . . 850
Pištole . . . 2—
Samokres . . . 5—

Poprave ceno. Ilustrovani cenik franko. 2370 11
F. Dušek. Opočno 123, Čechy.

Odlikovano. Ustanovljeno 1870
Vse vrste lovskih pušk, dvocev, risanic, trocev, samokresov, se kupi najceneje z najvišjim poročtvom naravnost od to-
1289 varne orožja 52 29

Anton Sodja,
Borovlje, Koroško.
Bogato ilustrirani ceniki zastoni in franko.

Nova trgovina

v nekdanjih Majdičevih prostorih

se je otvorila

s špecerijskim in železninskim blagom

kar slav. občinstvu vljudno naznanjam.

Zagotavljam slav. občinstvu
točno in solidno postrežbo ter
se najvljudneje priporočam za
mnogobrojni obisk.

Z vsem spoštovanjem 2840 3—2

Franjo Omersa mlajši
Kranj.

Herbabny-jev podfosfornato-kisli apneno-železni sirup.

Ta je že 39 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomiruje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev. Cena steklenici K 250, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatelj: **Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“**, (Herbabny-jev naslednik) Dunaj, VII. 1. Kaiserstrasse 73 - 75.

V zalogi pri vsi lekarni v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Nov. Mezlu, Reki, Sevnici, St. Vidu, Trbižu, Tratu, Velikem, Veljaperku in Avstrijskem

Zaloga skoro v vseh lekarnah

Herbabny-jeva aromatiška esenca.

Ze 34 let uvedeno in najbolje preizkušeno mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih in kitah, kakor tudi nervozne boleti.

Cena steklenici 2 K. po pošti 40 vin. več za zavitek. 2849 14-4

Zastoni

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnčóczy poleg rotouža, lepo tiskano deset zapovedi za kmetovalca; tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3258 12-1

Naznanim slavnemu občinstvu, da prodajam vsakovrstna 3248 4-1

pristna vina

po zelo znižanih cenah. Se priporočam z velespoštovanjem

I. Graiser

zaloga vina, Primskovo pri Kranju.

Svoji k svojim!

Semenska trgovina, edina slovenska, odlikovana in strokovno urejena in umetno vrtnarstvo je

Alojzija Korsika v Ljubljani,

katera obstoji že 34 let in ima v zalogi 460 vrst najboljših poljskih zelenjadnih in cvetličnih semen, za katere kakovosti jamčim. Posebno za to leto sem se preskrbel tako, da morem vsem zahtevam ustreči. Moja semena so vsa pri deželni kmetijski kemičnem preizkuševališču preizkušena. Tu se tudi izdelujejo venci in šopki sveži in suhi, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti. Cenik za leto 1909 je brezplačno na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem

3299 10-1

Alojzij Korsika.

Ustanovljeno 1832.

Priznane oljate barve

najboljše

zmele s stroji najnovejše sestave, prekažajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stekl. kleja. — Zaloga slikarskih in pisarskih predmetov. — I. str. ceniki se dobe brezplačno.

Za bolne! Za trpeče! Za zdrave!

Proti še tako trdovratnim in zastarelim slučajem: revme, trganja, živčnih boleznih, glavo- in zobobola, bolečin v hrbtu in kitah, bodiljav, trganja po udih, bolečin v nogah, oteklin, hvali se v obče zjamčeni, na mnogih klinikah praktično preizkušeni, od blizu 1000 zdravnikov priporočeni takoj 2251 bolečine lajšajoči 16-1

Ichtyomentol

Patentovan v vseh državah. Mnogokrat premovan. Nedosežen po zdravilnem učinku! Uspeh iznenaden! Nad 300 zahvalnic. Edina razpošiljalnica in tovarna: kemični laboratorij lekarja S. Edelmann-a v Bohorodczany (via Lemberg) oddelek 26.

Franko se pošilja od 5 steklenic nadalje proti vpslatvi 6 K ali po povzetju za 20 h več, 10 stekl. franko 10 K, 25 stekl. franko 23 K.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstni Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Težkoče v želodcu, kakor tudi glavobol, omotico, gorečico, zaprtje, motenja v prebavi, pomanjkanje teka itd. se čudovito naglo odstranijo, če se le malo časa rabiže že mnogo let najboljše preizkušene **Bradyjeve kapljice za želodec**.

Bradyjeve želodčne kapljice mogočno zbuja prebavo, pospešujejo slast, zabranjujejo prehudo tvoritev želodčne kisline, gorečico in škodljivo vretje in so priznana izborna sredstvo.

Izdeluje se samo v lek. „Pri kralju Ogrskem“, Dunaj I, Fleischmarkt 1/387, kjer je 6 steklenic za 5 K in 3 dvojne steklenice za K 550 franko brez vseh drugih stroškov. — Vsaka steklenica mora imeti podpis 3019 3 *E. Brady*

Pozor!

Pozor!

Slavnemu p. n. občinstvu Bleda in okolice najvidnejše naznanjam, da sem ustanovil veliko zalogo

mrtvaških krst (rakev)

vsake vrste po najnižjih cenah. V obila naročila se priporočam velespoštovanjem

Matevž Gogola, 3420 (4-1)

mizar na Bledu nasproti „Blejskega doma“.

BUDILKA Z ZVONILOM K 6'50

z bitno opremo liki zvonu. 2049

I kakovost, 3 uteži, bije pol in cele ure, budi z glasnim zvonom, s pomočjo svetlečim steklenim cifernikom, v lepo poliranem okroglem okviru, 30 cm premer

kron 6-50.

3 letno jamstvo. — Razpošilja po povzetju

Maks Böhnell

Dunaj IV.

Margaretenstr. 27/19.

Cenik s 500 slikami zastoni in franko.

Vina.

Tordka Lešnik & Co.

veletrgovina z vinom

v Ilirski Bistrici, Notranjsko, razpošilja zjamčeno naravna istrijanska vina po najnižjih cenah! 3446 4-1

Vzorci in ceniki na zahtevo!

5000 ur zastoj

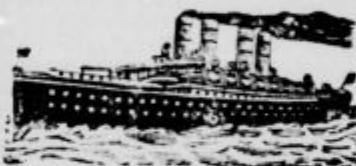
Cenik posilem vsakomur
brezplačno in pošt. prosto.

Kron	Kron	Kron
Kosk. pal. 3—	budilka 2-40	arabizhal. 7—
sebr. rosk. 6—	svetleča 3—	zbitij n. zv. 9—
telez. 7—	zbitij n. zv. 5—	z budilko 10—
sebr. dvoj. 8—	kuhinjska 3—	z godbo 12—
plakč. 2—		

Izvirne Omeg, Schaff aus, Olashütte, Helios, Amalfu, c. kr. preizk. od K. 13, kakor tudi elatnina in srebrnina po tr. tov. cenah. 31. tno jamstvo Zamena ali denar nazaj. 3409 11

Max Böhm, Dandj IV., Margaretenstr. 27/19, v lastni hiši.

Zapriskeni cenik in velič. — Največja in najstarejša tvrdka — Ustanovljena 1840 — 5000 slik v katalogu zastoj in trako.

**V Ameriko
In Kanado**

najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**
2927 50

Bližnji odhod iz domače luke

Trata: Pannonia 23. febr. 1909, Carpathia 4. marca, Slavonia 17. marca 1909.

iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), dne 6. februarja, 27. febr., 20. marca, 17. aprila, 8. maja, 29. maja 1909, Mauretania 23. jan., 13. febr., 6. marca, 3. aprila, 24. aprila, 15. maja 1909.

Pojasnila in vožnje karte pri **Andreju Odinecku**, Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Skupna rezerva sklepom 1907 čez stotisoč kron.

Upravno premoženje sklepom 1907 3.600.000 kron.

Zadružnikov čez 550.

Glavna posojilnica

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15 nasproti
nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

4 3/4 %

t. j. K 4-75 za vsacih 100 kron, takoj od dneva
vložitve, pa do dneva dvige, brez odbitka
rentnega davka. Hranilne knjižice se spreje-
majo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje
pretrgalo. 3418 1

**Uradne ure od 8. do 12. ure dopoldne
in od 3. do 6. ure popoldne.**

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

Račun poštna hranilnice št. 49086. Telefon št. 135.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Rossovi hiši nad prodajalno v Kranju
Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. do
poldne do 5. popoldne. 2 56 10 7

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni,
čistilnice, preše za sadje i. t. d.?

1703 Edino le pri: 26-9

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo tvrdko pri nakupu stavbenih po-
trebščin, portland-cementa, traverz, že-
lezniških šin in druge različne železnine
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic

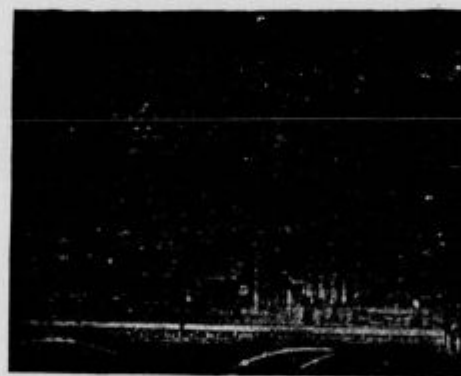
Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu.

Največja zavarovalnica
avstro-ogrske države.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.
Do sedaj izplačane škode nad 850 milijonov
kron.

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih
sostavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri
tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad
140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode
pri prevažanju, poškodbo zvonov in
zrcalnih oken

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega
svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljub-
ljanski Anton Bonaventura; tudi vsa povelstva
Njega veličanstva cesarja avstrijskega. 700 21

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta 2, v lastni hiši.**

Od 25. decembra 1908 do 25. januarja 1909.

prodajam v Šolskem drevoredu na svojih stoj-
nicah na levo od jubilejskega mostu

prima slanino

brez kože, od prašičev iz lastnih pitališč.

I. vrste kg. 1-50, II. vrste kg. 1-30.

Meso istih prašičev

I. vrste kg. 1-40, II. vrste kg. 1-20.

Velespoštovanjem

ELIJA PREDOVIČ

podomače „Zidan“.

3471 4-1